

§ 25 tilladelse

LANDANLÆG TIL THOR HAVVINDMØLLEPARK

29. juni 2022

Indhold

§ 25-tilladelse til landanlæg til Thor Havvindmøllepark	4
1. Afgørelse	4
1.1 Baggrund	5
2. Beskrivelse af projektet	6
2.1 Projektets placering	6
2.2 Projektets anlæg	7
2.3 Anlægsarbejdet	7
2.3.1 Kabelanlæg	7
2.3.2 Styret underboring og additiver i boremudder	7
2.3.3 Højspændingsstationer Volder Mark og Idomlund	8
2.3.4 Oplags- og arbejdspladser	8
2.3.5 Udførelse af aktiviteter	8
2.4 Trafik i anlægsfasen	8
2.5 Ressourceforbrug	9
3. Afværgenforanstaltninger	9
4. Offentlig høring	11
4.1 Resume af høringssvar	11
4.2 Høringens indflydelse på afgørelsen	11
5. Vilkår for tilladelsen	12
6. Begrundelse for afgørelsen	14
6.1 Støj	15
6.1.1 Støj fra anlægsaktiviteterne	15
6.1.2 Støj i driftsfasen	16
6.2 Trafik i anlægsfasen	17
6.3 Rekreative interesser	18
6.4 Boremudder	18
6.4.1 Underboring	19
6.4.2 Oplag af boremudder	19
6.4.3 Blow-out	20
6.4.4 Miljøuheld	20
6.5 Natura 2000-områder og beskyttede arter	21
6.5.2 Beskyttede arter	31
6.6 Beskyttet natur	35
6.6.1 Terrestrisk natur	35
6.6.2 Bygge- og beskyttelseslinjer	36
6.6.3 Levende hegn og beskyttede diger	36
6.7 Overfladevand	36
6.8 Grundvand	38
6.9 Landskab og visuelle påvirkninger	40
6.10 Ressourcer	42
6.11 Arkæologi og kulturarv	42
6.12 Affald	43
6.13 Luft og klima	43
6.14 Alternativer	44

6.15	Samlet konklusion	45
7.	Overvågning	45
8.	Offentliggørelse	45
9.	Klagevejledning	45

BILAGSOVERSIGT

Bilag 1	Miljøkonsekvensrapport inkl. bilag
Bilag 2	Resume af hørings svar

§ 25-tilladelse til landanlæg til Thor Havvindmøllepark

1. Afgørelse

Miljøstyrelsen meddeler hermed tilladelse efter miljøvurderingslovens¹ § 25 til landanlæg i forbindelse med Thor Havvindmøllepark.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har besluttet, at koncessionsvinder (RWE) skal bygge, eje og drive kabelanlægget frem til og med deres eget kystnære stationsanlæg, som etableres inden for højspændingsstationsområdet ved Volder Mark, samt kablet frem til Energinets kystnære stationsanlæg.

Tilladelsen meddeles til Energinet, der er bygherre for en del af projektet. Tilladelsen meddeles endvidere koncessionsvinder (RWE), der er bygherre for den resterende del af projektet. Tilladelsen meddeles på vilkårene, der fremgår af nærværende afgørelses afsnit 5.

Afgørelsen er truffet i henhold til § 25 stk. 1 i miljøvurderingsloven. Tilladelsen omfatter de dele af Thor Havvindmøllepark, der skal etableres på land.

Energinet skal bygge, eje og drive anlægget fra Energinets kystnære stationsanlæg ved Volder Mark og frem til og med net-tilslutningen til det nye stationsanlæg, som etableres inden for det eksisterende højspændingsområde ved Idomlund.

Den udpegede koncessionsvinder RWE skal bygge, eje og drive ilandføringsanlægget, ledning herfra til Volder Mark station, samt delområde af samme station.

For den del af Thor Havvindmøllepark, der omfatter aktiviteter og anlæg etableret på havet er Energistyrelsen myndighed. Der udarbejdes en særskilt miljøkonsekvensrapport for aktiviteterne på havet, da det konkrete projekt på havet først fastlægges af koncessionsvinder (RWE) senere.

Det er en forudsætning for nærværende tilladelse til landanlægget, at Energinet samt koncessionsvinder RWE etablerer og driver projektet inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Herunder skal de projektindbyggede afværgeforanstaltninger, der er anført i rapporten etableres, ligesom vilkårene i nærværende tilladelse skal overholdes.

Tilladelsen meddeles på baggrund af bygherres offentliggjorte miljøkonsekvensrapport og resultater af de høringer, der er foretaget.

§ 25 tilladelsen (VVM) meddeles på baggrund af:

- Bygherres ansøgning af 10. februar 2020.
- Høringssvar modtaget i forbindelse med de offentlige høringer afholdt i perioderne 24. april til 29. maj 2020 samt 8. april – 3. juni 2022.
- Bygherres miljøkonsekvensrapport af 5. april 2022.
- Bygherres supplerende oplysninger til høringssvar modtaget i 2. offentlighedsfase afholdt i perioden 8. april - 3. juni 2022.

¹ LBK nr. 1976 af 27/10/2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (Miljøvurderingsloven).

Nærværende miljøvurderingstilladelse omhandler alene landanlægget til Thor Havvindmøllepark.

Miljøstyrelsen er miljøvurderingsmyndighed i denne sag for landdelen, da Energinet er bygherre jf. § 3 stk. 1. punkt 2 i miljøvurderingsbekendtgørelsen².

Energistyrelsen er myndighed for miljøvurderingen af de dele af Thor Havvindmøllepark, som foregår på havet jf. § 17. stk. 4 pkt. 2 i miljøvurderingsloven.

Energistyrelsen er planmyndighed for Thor Havvindmøllepark og gennemfører en strategisk miljøvurdering af planen for Thor Havvindmølleparks landanlæg parallelt med nærværende miljøvurdering af landanlægget.

Energistyrelsen har på baggrund heraf den 27. maj 2021 godkendt planen for Thor Havvindmøllepark. Miljøvurderingsproceduren for den del af anlæggene, der er beliggende på havet, følger af VE-loven, hvor der er krav om miljøvurdering af anlægget.

Landanlægget er en del af den samlede plan for etablering af en op til 1000 MW havvindmøllepark i Nordsøen 20-40 km ud for Thorsminde. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at der også er miljøvurderingspligt for landanlægget.

1.1 Baggrund

Med Energifaftale 2018 (Regeringen 2018) besluttede samtlige af Folketingets partier at opføre tre nye havvindmølleparker frem mod 2030 som led i den grønne omstilling af Danmark. Den første af disse, Thor Havvindmøllepark, placeres 20 km ud for kysten ved Thorsminde på Jyllands vestkyst ud for Nisum Fjord, jf. Figur 1.

Byggeriet af landanlægget skal igangsættes i 2022 for at være klar til at modtage havmøllestrøm, så de første møller i det offshore anlæg kan net-tilsluttes i 2025. Havvindmølleparken skal stå helt færdig ved udgangen af 2027. Det er derfor nødvendigt, at miljøvurderingen af landanlægget og igangsættelse af byggeriet sker tidligere i processen end miljøvurdering af anlæggene på havet.

Figur 1. Skitse over forundersøgelsesområde til Thor Havvindmøllepark, og korridor for kabelruter og højspændingsstationer ved Volder Mark og Idomlund. Signaturen "Thor nord syd stationer" angiver de to højspændingsstationer.

² BEK nr. 1376 af 21/06/2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (Miljøvurderingsbekendtgørelsen).

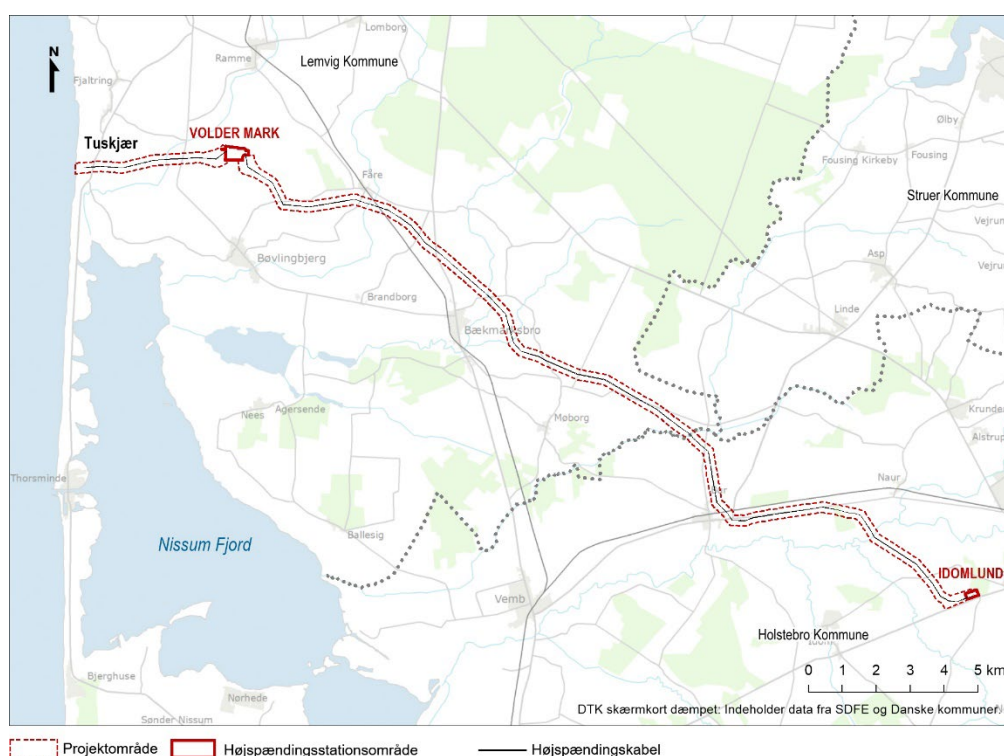
2. Beskrivelse af projektet

Thor Havvindmøllepark består af et anlæg på havet og et anlæg på land. Anlægget på havet (selve havvindmøllerne og ilandføringen) indgår ikke i nærværende tilladelse. Skillelinjen mellem havdelen og landdelen går ved kystlinjen.

2.1 Projektets placering

Projektområdet består af et i alt ca. 33 km langt projektområde fra ilandføringspunktet ved Tuskær på Jyllands vestkyst nord for Nissum Fjord og frem til det nye højspændingsstationsområde ved Volder Mark og videre derfra og frem til det eksisterende højspændingsstationsområde ved Idomlund.

Projektområdet for kabeltracéet er 300 meter bredt, men udvides til en bredde på 500 meter før og efter højspændingsstationsområdet ved Volder Mark. Projektområdet fremgår af Figur 2.

Figur 2. Projektområdets afgrænsning inkl. placering af det sandsynlige tracé til jordkabelanlæg (vist som højspændingskabel på figur).

Det 300-500 meter brede projektområde indsnævres i anlægsfasen til et 30-45 meter bredt arbejdsbælte, inden for hvilket det endelige kabelanlæg etableres. Det endelige kabelanlæg vil desuden blive omfattet af et 15-30 meter bredt servitútbælte, som pålægges omkring kabelanlægget.

I forbindelse med bl.a. forhandlinger med de berørte lodsejere, vil der være mulighed for at justere på kabeltracéet inden for det angivne projektområde.

2.2 Projektets anlæg

Projektet består overordnet af tre delelementer, som beskrevet nedenfor:

Kabeltrace

Fra ilandføringspunktet ved Tuskær nord for Nissum Fjord etableres to eller tre parallelle 220 kV-jordkabler inden for projektområdet frem til et nyt højspændingsstationsområde ved Volder Mark i Lemvig Kommune. Fra den nye station og frem til det eksisterende højspændingsstationsområde ved Idomlund etableres to parallelle 220 kV-jordkabler inden for projektområdet. Miljøkonsekvensrapporten omhandler et undersøgelsesområde (projektområde) på mellem 300-500 meter, der forløber i en overvejende øst-sydøstlig retning (se Figur 2).

Ny højspændingsstation Volder Mark

Der skal etableres et nyt højspændingsstationsområde ved Volder Mark i Lemvig Kommune, der er placeret ca. 4,5 km fra kysten. Inden for højspændingsstationsområdet, som har et samlet areal på ca. 22 ha, etableres to stationsanlæg – et, som bygges, ejes og drives af koncessionsvinder RWE og et, som bygges, ejes og drives af Energinet.

Udvidelse af højspændingsstation Idomlund

Der skal ske udvidelse af det eksisterende anlæg placeret inden for højspændingsstationsområdet ved Idomlund, så strømmen fra havvindmølleparken kan transformeres fra 220 kV til 400 kV og tilsluttes det eksisterende højspændingsnet. Udvidelsen af stationen omfatter etablering af et nyt stationsanlæg syd for det eksisterende anlæg samt udbygning af det eksisterende anlæg.

For yderligere beskrivelse henvises til bilag 1 (bygherres miljøkonsekvensrapport, appendix 1).

2.3 Anlægsarbejdet

2.3.1 Kabelanlæg

Strømmen fra Thor Havvindmøllepark vil blive ilandført med to eller tre 220 kV-sø-kabler på stranden ved Tuskær knap 3 km nord for Nissum Fjord. Sø-kabler samles med landkabler direkte på stranden, og passerer via en underboring klinten, således at nedgravning af kablet kan påbegyndes øst for klinten.

Hovedparten af kabelanlæggene forventes etableret ved nedgravning og udlægning med entreprenørmaskiner, mens der for resten vil ske kabellægning via underboring af fx vandløb, beskyttet natur, skov, veje og jernbane. Underboringer udføres altid minimum 1 m under laveste bundkote i vandløb, det værende sig den faktiske eller regulativmæssige bundkote.

Kablerne vil blive placeret i én kabelgrav for hvert kabelanlæg. I anlægsfasen vil der være behov for et arbejdsbælte omkring kabeltracéet med en bredde på ca. 28-30 meter på strækninger, hvor der udlægges to parallelle kabelanlæg. På strækningen fra ilandføringen til stationen ved Volder Mark, vil der, hvis der udlægges tre parallelle kabelanlæg, dog være behov for et arbejdsbælte med en bredde på ca. 45 meter. Inden for arbejdsbæltet graves der som nævnt to-tre kabelgrave, som bliver ca. 1,5 meter dybe og ca. 2,1 meter brede øverst, og ca. 1,2 meter i bunden. Den opgravede råjord placeres ud mod og langs med muldjordsdepotet, så det sikres, at råjord og muldjord ikke blandes sammen.

2.3.2 Styret underboring og additiver i boremudder

Dele af kabeltraceet udføres ved styret underboring. I forbindelse med underboringen anvendes boremudder som smøremiddel. Boremudderet består overvejende af bentonit, men afhængig af de lokale jordbundsforhold kan det være nødvendigt at tilsætte additiver til bentoniten til at styre muddrets viskositet.

DHI har foretaget vurderinger af bentonitprodukter, forskellige additiver og af betonkemikalier i forhold til risiko for forurening af overfaldevand, grundvand og jord samt påvirkning af flora og fauna. I forbindelse med underboringer i nærværende projekt, vil der kun blive anvendt stoffer, som forud for anvendelse er accepteret af Miljøstyrelsen.

Underboring ved vandløb holdes minimum 1 meter under den faktiske vandløbsbund og mindst 1 meter under den regulativmæssige fastsatte bundkote for vandløbet.

2.3.3 Højspændingsstationer Volder Mark og Idomlund

I forbindelse med etablering af stationsanlæggene vil der være behov for afrømning af muld, samt tilkørsel og oplag af materialer. Der vil således være anlægsarbejder med entreprenørmaskiner, tilkørsel og oplag af materialer, samt bortkørsel af affald.

Anlægsarbejderne omfatter etablering af blandt andet stålhegn, beplantning, bygninger og fritstående tekniske anlæg inklusive fundamenter, adgangsveje, køreveje, kabeltracéer mellem bygninger og højspændingsanlæg mv. samt anlæg til håndtering af regnvand.

2.3.4 Oplags- og arbejdspladser

Ved kabeltracéet etableres der arbejdspladser ved alle underboringer (ca. 1.000-1.500 m²), arbejdsområde hvor kablerne samles for hver 2-3 km (ca. 800 m²), depotpladser for hver 2-3 km (ca. 3.000 m²) samt en skurby (ca. 3.000 m²). Alle oplags- og arbejdspladser etableres inden for projektområdet på arealer, som ikke er omfattet af naturbeskyttelse eller på anden vis ikke egner sig som oplags- eller arbejdspladser.

2.3.5 Udførelse af aktiviteter

2.3.5.1 Arbejdstider på døgnet

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der udelukkende arbejdes på hverdage inden for normal arbejdstid dvs. mandag til fredag kl. 07.00-18.00. Vurderingerne i nærværende tilladelse er baseret herpå. Dette forhold gælder både for koncessionsvinder RWE og Energinet.

2.3.5.2 Arbejdets varighed

Etablering af kabelanlægget forventes at tage ca. 9 mdr. for hhv. koncessionsvinder RWE's strækning og Energinets strækning. De to anlægsperioder for kabeltracéet forventes at overlape i ca. 4 måneder, men er derudover ikke sammenfaldende i tid. Energinet forventer at kabeltracéets enkelte delstrækninger på ca. 3 km kan etableres i løbet af 3-5 uger.

Etablering af højspændingsstationen ved Volder Mark forventes at tage tre år startende medio 2022, da koncessionsvinder RWE og Energinet ikke udfører anlægsarbejdet samtidigt.

Anlægsarbejdet i forbindelse med udvidelse af højspændingsstation Idomlund er angivet at finde sted i ca. 1-2 år startende medio 2022.

Energinets del af landanlægget forventes færdiggjort senest d. 1. juni 2025, og det samlede landanlæg forventes taget i brug i løbet af 2025-2027.

Anlægsarbejdet for koncessionsvinder RWE's del af landanlægget forventes tidligst påbegyndt i 2023.

Anlægget på vand forventes at blive etableret i perioden 2023-27. Det forventes, at havvindmølleparken er fuldt etableret og idriftsat senest ved udgangen af 2027.

2.4 Trafik i anlægsfasen

Til etablering af kabelanlægget og stationsanlæggene vil der være behov for et antal entreprenørmaskiner i form af eksempelvis gravemaskiner, traktorer, lastbiler mv. Anlægsmaskinerne vil blive kørt til starten af kabeltracéet og stationsanlæggene. An-

lægsmaskinerne, vil arbejde langs kabeltracéet frem til stationsområdet ved Idomlund, hvorfra de vil blive transporteret væk. Materiale til brug for underboringer vil blive kørt til og fra de lokaliteter, hvor der foretages underboringer.

Sand og jord vil blive kørt til og fra kabeltracéet under hele anlægsfasen, transportveje og adgangsveje vil skifte løbende i takt med at anlægsarbejdet flytter sig langs kabeltracéet. Der vil ske løbende tilkørsel af materialer under hele anlægsfasen, således vil anlægstrafikken være jævnt fordelt over hele anlægsperioden. Der vil blive tilkørt materialer og kabelruller til oplagspladser langs kabeltracéet. Til stationsområderne vil der løbende i hele anlægsperioden ske tilkørsel af materialer.

Transport af materialer og maskiner i anlægsfasen vil ske ad eksisterende veje i området. Transporten fra de større veje frem til kabeltracéet, oplagspladser og stationsområderne kan ske uden om byområder og områder med tæt bebyggelse. Ved etablering af oplagspladser og indkørsler til kabeltracéet vil der blive taget højde for cykelstier, skoleruter og lignende, så trafikikkerheden opretholdes for de bløde trafikanter.

2.5 Ressourceforbrug

I anlægsfasen skal der bruges aluminium til kabelanlægget. Der anvendes sand til kabelgrav, bentonit og en begrænset mængde vand til underboringer, brændstof til drift af maskiner samt i mindre mængder råstoffer til fremstilling af diverse andre materialer, som medgår i anlægsfasen.

Til etablering af stationsanlæg vil der være behov for forskellige råstoffer som bl.a. råjord, grus (interne vejanlæg), in-situ beton, armeringsstål, galvaniseret stål til apparatstativer og stationsgalger, samt traditionelle byggematerialer til de lukkede bygninger.

Desuden skal der i byggemodningsfasen håndteres råjord internt på matriklerne, samt muligvis bortkøres afrømet muldjord. Vand anvendt i forbindelse med projektet vil komme fra allerede godkendte indvindinger. Ansøger har oplyst, at sanitært spildvand fra Volder Mark station opsamles i tanke, der tømmes i henhold til tilladelse fra Lemvig Kommune.

Stationsanlæggenes forventede levetid er 40 år. Havvindmølleparken har en forventet levetid på ca. 25 år. Der vil i driftsfasen derfor ikke være behov for at forny stationsanlæggenes, og der vil derfor kun være behov for brug af råstoffer i mindre omfang i forbindelse med reparationer. Anlæggenes inddrager i alt ca. 87 ha landbrugsjord, som fremover ikke kan dyrkes og dermed tages produktionen fra disse arealer ud af det samlede fødevareressource grundlag i Danmark.

3. Afværgeforanstaltninger

Bygherre har oplyst i miljøkonsekvensrapporten, at der for at mindske projektets påvirkninger af omgivelserne er indarbejdet en række afværgeforanstaltninger i projektet ligesom følgende afværgeforanstaltninger er foreslået og skal overholdes på lige vis som vilkår ved realisering af projektet:

Natur – Koncessionsvinder RWE og Energinet

Hvor anlægsarbejdet udføres inden for 100 meter af lokaliteter, der er blevet karakteriseret som muligt levested for birkemus, skal der indarbejdes afværgetiltag, således at birkemus ikke risikerer at gå til i kabelgraven, såfremt den falder i denne. Afværgetiltag kan enten være et afskærmende hegn, eller etablering af mulighed for at birkemus selv kan komme op af kabelgraven, kombineret med en manuel daglig eftersøgning.

Natur – koncessionsvinder RWE

For at undgå potentielle påvirkninger på spidssnudet frø, skal der ved fokusområde vest for Volder Mark, opsættes midlertidige paddehegn, hvis anlægsarbejdet udføres inden for de to perioder: det tidlige forår (ca. 1. marts-15. april) og sensommeren (august-september). De midlertidige paddehegn skal etableres langs de åbne kabelgrave.

For at undgå at et potentielt rasteområde for flagermus påvirkes, skal det levende hegn vest for Ramme Å underbores, således at det flagermusegnede træ ikke fældes.

For at undgå at inddrage potentielle flagermusegnede træer og potentielt rasteområde for spidssnudet frø skal kabeltracéet og arbejdsarealet vest for Volder Mark justeres mod syd således at skovområdet ikke inddrages.

Natur - Energinet

For at undgå denne potentielle negative påvirkninger på hvid stork, skal anlægsarbejdet i området omkring storkereden, herunder underboring af Flynder Å og Dride Å og omkringliggende engområder, udføres i perioden 1. oktober til 1. marts, hvor storkene ikke opholder sig i området.

For at undgå at inddrage to potentielle flagermusegnede træer ved Kvolsbæk skal arbejdsbæltet tilpasses så træerne ikke påvirkes.

Underboring og blowout – Koncessionsvinder RWE og Energinet

Cocamidopropyl betain og (2-Hydroxyethyl) ethylenediamine trieddikesyre, tri-natrium salt), hvor en påvirkning ikke med sikkerhed kan afvises, må ikke anvendes, som additiver i boremudder.

Benzyltriethylammonium chlorid forventes ikke at være giftig over for jordens planter og mikroorganismer, dog overskrides PNEC meget. Stoffet vil derfor ikke blive benyttet.

For produkterne EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, TEQGEL, Cebogel OCMA, CLAY CUTTERTM PRO og TORQUE GUARD kan der forekomme en lokal overskridelse af grundvandskriteriet. Da omfanget af overskridelsen på nuværende tidspunkt ikke kan fastlægges, vil produkterne ikke blive benyttet.

Jordbund og jordforurening – Koncessionsvinder RWE og Energinet

For at afværge eller reducere risikoen for forureninger som følge af spild af olie og andre miljøfremmede stoffer skal samtlige entreprenører udarbejde en beredskabsplan, hvor der redegøres for håndtering af miljøfremmede stoffer samt eventuelle spild. Beredskabsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden hhv. Lemvig og Holstebro Kommune.

Grundvand - Koncessionsvinder RWE og Energinet

For at afværge en potentiel væsentlige påvirkning fra spredning af miljøfremmede stoffer, okker og næringsstoffer i grundvandet i sandlaget omkring kablet skal der sættes lerbarrierer i kabelgraven i områder, hvor bygherres miljøtilsyn i samarbejde med hhv. Lemvig og Holstebro Kommune som tilsynsmyndighed vurderer, at der er risiko for disse dræneffekter.

Grundvand – Energinet

For at minimere risikoen for forurening af grundvandet i nærheden af vandværkerne Fåre og Bækmarksbro, skal oplag af brændstof til entreprenørmaskiner o. lign. ske

uden for den del af begge de to indvindingsoplande, som er nitratfølsomt indvindingsområde (NFI).

Overfladevand – Grundvand, Koncessionsvinder RWE og Energinet

For at minimere risikoen for at sediment løber til vandløb, skal opgravet jord placeres i en afstand fra vandløb, så det ikke forårsager sedimentspild ved eventuelle regnskyl. Hvor dette ikke er muligt, anlægges en afskærende jordvold eller lignende mellem vandløbet og jorddepotet. Alle blottede jordoverflader, som skrånede ned mod vandløb, afdækkes med geotekstil.

4. Offentlig høring

4.1 Resume af høringsvar

Høringsvar indkommet i 1. offentlighedsfase (24. april til 29. maj 2020) fremgår af afgrænsningsudtalelsen samt høringsnotatet hertil, som er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen har i perioden 28. april - 21. juni 2021 haft et udkast til § 25-tilladelse samt Energinets miljøkonsekvensrapport af den 16. april 2021 i offentlig høring. På baggrund af efterfølgende omfattende ændringer i miljøkonsekvensrapporten samt supplerende vurderinger og ændringer i Miljøstyrelsens udkast til § 25-tilladelse, er der foretaget fornyet offentlighedsinddragelse i perioden 8. april - 3. juni 2022.

Høringsvar indkommet i den fornyede 2. offentlighedsfase (8. april - 3. juni 2022) samt fra offentlighedsfasen 28. april – 21. juni 2021 fremgår af vedlagte bilag 2. Herunder fremgår Miljøstyrelsens og Energinets bemærkninger til indkomne høringsvar.

4.2 Høringens indflydelse på afgørelsen

Af udkastet til § 25 tilladelsen fremgår, at ukendt koncessionsvinder er bygherre på dele af projektet. Koncessionsvinderen er fundet og har d. 14. juni 2022 meddelt Miljøstyrelsen, at de indtræder i miljøvurderingsprocessen for projektet. Nærværende tilladelse er således tilrettet dette, ligesom udkastets vilkår 1 (*Senest 4 uger efter, at koncessionsvinder er offentliggjort, skal Energinet oplyse Miljøstyrelsen herom. Samtidig fremsender Energinet koncession vinderens bekræftelse på dennes indtræden i nærværende afgørelse*) udgår.

De øvrige indkomne høringsvar har ikke givet anledning til ændringer i nærværende tilladelse i forhold til det udkast, der har været i høring i perioden 8. april - 3. juni 2022.

Der er foretaget mindre præciseringer og redaktionelle tilretninger af tilladelsen efter høringsperiodens udløb.

Udkastets vilkår 9 udgår, idet dette er indeholdt i nærværende tilladelses vilkår 12-14, der præciserer forholdet omkring beredskabsplaner.

5. Vilkår for tilladelsen

Det er en forudsætning for tilladelsen, at Energinet og koncessionsvinder RWE gennemfører projektet inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, herunder afværgeforanstaltninger, som fremgår af miljøkonsekvensrapporten.

Herudover skal Energinet og koncessionsvinder RWE gennemføre projektet i overensstemmelse med nedenstående vilkår:

Støj

1. Anlægsarbejdet skal finde sted på hverdage mandag-fredag i tidsrummet kl. 07:00-18:00.

Boremudder

2. Senest 1 måned før underboringer igangsættes skal bygherre fremsende oplysninger til Miljøstyrelsen om, hvilke produkter/additiver, der anvendes sammen med en redegørelse for, at brugen af stofferne er i overensstemmelse med de forudsætninger, der danner grundlag for vurderingerne i DHI-rapporten³. Jf. endvidere afsnit 3 i nærværende tilladelse vedr. afværgeforanstaltninger ifm. brug af additiver og boremudderprodukter.
3. Bygherre skal sikre, at boremudder i anlægsfasen ikke kommer i direkte kontakt med beskyttede naturområder herunder vandløb. Start- og slutgruber for boremudder skal anlægges, så der ikke sker overløb til omgivelserne, også under regn. Bygherre skal kunne forevise dokumentation herfor til Miljøstyrelsen på forlangende.

Natur

4. Færdsel med maskiner skal ske ad eksisterende spor inden for beskyttede naturområder.
5. Der skal etableres paddehegn omkring de åbne kabelgrave i området vest for Volder Mark, hvor der er registreret forekomst af spidssnudet frø. Paddehegn skal være etableret i perioden 1. marts - 30. april samt i perioden 1. august - 30. september. Dokumentation for paddehegn ved koordinatsæt, fotos o.lign. skal opbevares indtil et år efter anlægsarbejdet er afsluttet af bygherre og kunne fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
6. Anlægsarbejdet i området omkring storkereden (mellem fokusområderne Flynder Å, Dride Å samt de omkringliggende engområder) skal udføres i perioden 1. oktober til 1. marts.
Anlægsarbejdet kan ske tidligere end 1. oktober, hvis det ved overvågning kan konstateres, at der ikke er unger, og at yngleparret har forladt reden. Dokumentation for denne kontrol skal opbevares indtil et år efter anlægsarbejdet er afsluttet af bygherre og kunne fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
7. Krydsning af naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fredskovsarealer, fredede egekrat, almindelig skov, beskyttede jord- og stendiger samt kulturhistorisk interesseområde (Fjaltning) skal ske ved styret underboring.

³ 2021, 16. august. DHI: Risikovurdering af boremudderprodukter.

8. Der må ikke efterlades varige kørespor eller trykskader på § 3-områder i forbindelse med, at boremudder fra et eventuelt blow-out skal fjernes.

Birkemus

9. På lokaliteterne, hvor der kan forekomme birkemus, skal der udføres visuel inspektion af ledningsgraven inden arbejdets begyndelse om morgenen hvis ledningsarbejdet gennemføres i artens aktive periode fra 1. maj til 31. oktober.

Det skal sikres at eventuelle mus, der falder i ledningsgraven, kan kravle op ad brædder, der anbringes med omtrent 40 meters mellemrum. Brædderne skal være 20 cm brede og forsynes med en 5 cm høj kant på midten.

Ledningsgraven skal dækkes til, så snart anlægsarbejderne er færdige.

Hvor undersøgelser viser, der kan være birkemus skal der udlægges køremåtter før færdsel med køretøjer.

10. Bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at Bygherres tilsynsførende samt entreprenører og deres personale i marken er bekendt med foranstaltningerne i vilkår 9. Bygherre skal på Miljøstyrelsens forlangende kunne fremvise dokumentation for at foranstaltningerne er gennemført.

Levende hegn

11. Gennembrudte levende hegn skal genetableres, så snart anlægsarbejderne på lokaliteten er tilendebragt og genplantning er mulig. Genetableringen skal ske under hensyntagen til den tinglyste deklARATION (f.eks. respektafstande). Der skal foreligge dokumentation for retableringen i form af billedmateriale fra før og efter anlæggets etablering, som kan forevises på Miljøstyrelsens forlangende.

Beredskabsplan

12. Bygherre skal udarbejde en beredskabsplan, der indeholder beskrivelser og procedurer for tiltag, der skal iværksættes, for at stoppe og begrænse forureningens udbredelse i de forskellige naturtyper, vandområder og jordbundsforhold ved uheld.

Beredskabsplanen skal fremsendes til Miljøstyrelsen forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet.

13. Bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at tilsynsførende, entreprenører og deres medarbejdere, er bekendt med beredskabsplanen for miljøuheld, herunder ved underboringer.

Proceduren skal fremsendes til Miljøstyrelsen til orientering forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet.

14. Ved miljøuheld, der enten direkte eller indirekte påvirker beskyttet natur og arter, samt målsatte vandforekomster, skal Miljøstyrelsen straks orienteres herom. Senest 5 hverdage efter uheldet (med mindre andet aftales), skal bygherre fremsende en redegørelse til Miljøstyrelsen om uheldet. Redegørelsen skal som minimum indeholde følgende oplysninger:

- uheldets art (hvad (produkt/indhold/omfang/mængde), hvordan og hvorfor er uheldet sket)
- tidslige udstrækning
- vurdering af påvirkning på miljøet
- hvad der er foretaget for at begrænse påvirkningen
- hvad der er gjort for at bringe det påvirkede område tilbage til det oprindelige
- hvad der er aftalt med miljøvagten

- hvordan det sikres, at et tilsvarende uheld ikke sker igen.

Overfladevand og grundvand

15. Grundvand eller tilstrømmende overfladevand, der bortpumpes for at tørholde kabelgraven, må kun nedsives på landbrugsjord på terræn i en lavning, eller hvor terrænet ikke skrånere direkte mod vandløb/søer. Nedsivning skal foretages, så der ikke sker overfladisk afstrømning til nærliggende vandområder. Der skal forud herfor indgås aftale med kommunen og pågældende lodsejer.
16. Oppumpet grundvand skal nedsives lokalt og til samme grundvandsforekomst, medmindre der foreligger udledningstilladelse.
17. Der skal etableres en lermembran (lerskot) i kabelgrave, hvor der kan forekomme langsgående grundvandsstrømninger, der ikke er naturligt forekommende. Områder hvor lermembran etableres skal afklares mellem bygherre og kommunen forud for etablering.
18. Oplag af brændstof til entreprenørmaskiner o. lign. skal finde sted uden for hhv. Fåre- og Bækmarksbro Vandværkers indvindingsoplande.

Belysning

19. Der må i forbindelse med arbejdspladser ikke være permanent belysning i tidsrummet kl. 18.00-07:00. Arbejdsbelysning til sikring af, at arbejdet kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt skal alene finde sted ved flytbare lyskilder, der fokuseres på de ting, der skal oplyses og ikke spreder lys unødigt til omgivelser, ejendomme og veje.

Projektet skal desuden overholde den til enhver tid gældende øvrige lovgivning.

6. Begrundelse for afgørelsen

Bygherre har udarbejdet en miljøkonsekvensrapport, som Miljøstyrelsen har modtaget i endelig udgave i 5. april 2022. Rapporten er udarbejdet på vegne af hhv. koncessionsvinder RWE samt Energinet, der deler bygherrerollen for landanlægget til Thor Havvindmøllepark. Tilladelsen meddeles således til Energinet og koncessionsvinder RWE.

Miljøstyrelsen har gennemgået bygherres miljøkonsekvensrap og fundet, at rapporten opfylder kravene i § 20 i miljøkonsekvensloven, og at de deri indeholdte oplysninger, som er væsentlige for afgørelsen, er korrekte.

Miljøstyrelsen vurderer, at landanlæggene kan etableres uden uacceptable påvirkninger af mennesker, miljøet, samfundet mv., hvis rammerne for projektet som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten af 5. april 2022, vilkårene for tilladelse, jf. afsnit 5, overholdes. Vurderingen er foretaget på baggrund af miljøkonsekvensrapporten, Miljøstyrelsens vurderinger, de indbyggede afværgeforanstaltningers samt de stillede vilkår. I henhold til miljøvurderingslovens afsnit II er der gennemført en strategisk miljøvurdering af planen for Thor Havvindmøllepark, der både dækker anlæggene på havet og anlæggene på land.

Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rastemråder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier, når afværgeforanstaltninger beskrevet i miljøkonsekvensrapporten og vilkårene i nærværende tilladelse efterkommes. Ligeledes vurderes det på baggrund af miljøkonsekvensrapporten, at projektet ikke vil skade de

arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for de omkringliggende Natura 2000-områder nr. N64 "Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede"; N65, "Nissum Fjord" og N24 "Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage", jf. habitatbekendtgørelsen⁴.

Neden for fremgås emnebaseret begrundelse for de stillede vilkår i nærværende tilladelse.

6.1 Støj

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for projektets støjmæssige konsekvenser for omkringboende i anlægs- og driftsfasen.

6.1.1 Støj fra anlægsaktiviteterne

Støjgener fra bygge- og anlægsarbejder er reguleret af miljøaktivitetsbekendtgørelsen, og skal anmeldes til kommunen min. 14 dag før igangsættelse af arbejderne.

Holstebro Kommune har udarbejdet retningslinjer for forebyggelse af gener fra midlertidige aktiviteter, som bl.a. lyder på, at støjende aktiviteter som udgangspunkt skal udføres mellem kl. 7-18 på hverdage og kl. 7-14 på lørdage. Arbejdet skal desuden udføres med materiel, der støjer mindst muligt, og arbejdspladsen bør indrettes, så støjende maskiner m.m. placeres længst væk fra boliger eller bag afskærmning. Der findes ikke en forskrift for miljøregulering af midlertidige aktiviteter gældende for Lemvig Kommune.

Støj genereret fra anlægsaktiviteterne stammer primært fra entreprenørmaskiner ved ilandføringspunktet, langs kabeltraceet og på stationsarealerne. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at gravearbejdet tilrettelægges til at foregå inden for almindelig arbejdstid på hverdage, dvs. i tidsrummet mandag-fredag kl. 07:00-18:00.

For traceet gælder, at arbejdet på de enkelte delstrækninger (ca. 3 km) har en begrænset varighed (3-5 uger), hvor arbejdsstedet flytter sig langs traceet i takt med, at arbejdet skrider frem. Ved anvendelse af to maskiner er en grænseværdi på 70 dB overholdt i 25 m afstand fra anlægsarbejdet. Det er anført, at størstedelen af omkringboende ligger længere væk en 25 m, mens enkelte ejendomme ligger tættere på kabeltraceet og oplagspladser.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at kabellægningen ikke medfører væsentlig støjpåvirkning af omkringboende. Ved vurderingen er der primært lagt vægt på arbejdets korte varighed pr. lokalitet, afstanden mellem omkringboende og traceet, samt at arbejdet udføres mandag-fredag i tidsrummet kl. 07:00-18:00. Tidspunkt for udførelse af anlægsarbejde fastholdes ved vilkår 1.

Bygherre har oplyst, at kumulative påvirkninger fra arbejdet med kabellægning kan opstå med det tidsmæssige sammenfaldende projekt Vesterhav Nord Havvindmøllepark, hvor der også skal nedgraves et kabelanlæg. Der vil kunne forekomme kumulative støjpåvirkninger fra de to projekter, hvor de to kabeltracéer kan komme til at ligge tæt på hinanden lige syd for Donskærvej. Anlægsarbejdet for kablet til landanlægget til Thor Havvindmøllepark forventes dog at være afsluttet inden for ca. 6 uger i det konkrete område, hvor der vil kunne opstå kumulative effekter. De kumulative påvirkninger vurderes at være lokale, kortvarige og ikke væsentlige, da arbejdet løbende flyttes langs traceet og der vil være en samlet arbejdsperiode på op til 5 uger pr. ca. 3 km delstrækning.

Ved stationerne tager anlægsarbejdet 1-2 år. Nærmeste omkringboende ved Volder Mark station bor ca. 300 m fra den kommende station. Nærmeste omkringboende ved Idomlund station bor ca. 500 m fra den kommende station. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at anlægsarbejdet vil kunne høres ved de nærmeste naboer,

⁴ BEK nr. 926 af 27/06/2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

men at støjen fra anlægsarbejdet på intet tidspunkt vil overskride 70 dB ved nærmeste nabobeboelser.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at den præcise udformning af stationerne ikke er kendt på nuværende tidspunkt. Såfremt anlægsarbejdet ved stationerne Volder Mark og Idomlund kommer til at omfatte flere eller andre typer af maskiner, eller ændret placering af bygningerne, end hvad der er lagt til grund for støjvurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, skal dette ses som en ændring af det miljøvurderede projekt og behandles efter miljøvurderingsreglerne.

Miljøstyrelsen er kun miljøvurderings myndighed på land og kan derfor kun regulere støjkluder fra anlægsaktiviteterne på land. Miljøstyrelsens regulering i forhold til land-anlægget indgår dog også den kumulative effekt, som støj fra aktiviteterne på havet medfører. Disse foregår dog forskudt i tid, og der vurderes ikke at være en kumulativ støjpåvirkning af omgivelserne fra hhv. land- og havanlægget.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der ved Idomlund højspændingsstation kan ske et sammenfald i tidspunkt for etablering af stationsanlægget til Thor Havvindmøllepark samt de øvrige udvidelser på stationen (Vesterhav Nord Havvindmøllepark og en yderligere udvidelse af kapaciteten på Idomlund højspændingsstation planlagt for at kunne håndtere en større el produktion i området). I tilfælde af, at der er sammenfald mellem anlægsfaserne, vil der være en mulig kumulativ støjpåvirkning fra anlægsarbejdet, da flere entreprenørmaskiner vil være i brug samtidig. De kumulative effekter kan stå på i 1-2 år. På grund af stationsområdets størrelse hvorpå anlægsarbejdet vil være spredt ud og afstanden til beboelser på ca. 500 m fra området forventes der dog kun at være tale om en lille påvirkning. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke vil være væsentlig kumulative påvirkninger.

6.1.2 Støj i driftsfasen

I driftsfasen vil der genereres støj fra de to stationer Volder Mark og Idomlund. Byggherre har foretaget beregning af støj som følge af projektet i driftsfasen.

Det samlede resultat af støjberegningerne viser, at stationsanlæggene ved kontinuertlig drift vil medføre en støjpåvirkning ved nabobeboelser. Ved Volder Mark station er nærmeste boliger beliggende ca. 300 m fra stationen, mens afstanden til omkringboende ved Idomlund station er ca. 500 m. Støjpåvirkningen vurderes ikke at være væsentlig, idet den ved nabobebyggelser er væsentligt lavere end Miljøstyrelsens vejledende støjgrænseværdier for den konkrete områdetype, bolig i åbent land. Støjgrænseværdierne er hhv. 55 (Mandag-fredag kl. 07-18, lørdag kl. 07-14), 45dB (Mandag-fredag kl. 18-22, lørdag kl. 14-22, Søn- og helligdag kl. 07-22) og 40 dB (Alle dage kl. 22-07). Ved begge stationsområder er det endvidere få boliger, som vil kunne høre støj fra driften af anlægget i almindelig driftssituation.

Støjberegningerne er baseret på oplysninger om antal komponenter samt disses kildestyrke inden for stationsarealerne for hhv. koncessionsvinder RWE og Energinet. Det er en forudsætning for nærværende tilladelse, at arten af komponenter, antallet, typen og kildestyrken herfra ikke ændres ved projektets udførelse. Såfremt der sker ændringer heri, betragter Miljøstyrelsen det som en ændring til projektet, der skal behandles efter miljøvurderingsreglerne. Det er kommunen der er tilsynsmyndighed på stationen ved Idomlund, og kan meddele påbud om driften af anlæggene og derved regulere støjen i driftsfasen i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 42.

I driftsfasen vil højspændingsstationen ved Idomlund være i drift samtidig med det eksisterende stationsanlæg samt de forventede udvidelser af stationsområdet. Dette kan medføre en kumulativ støjpåvirkning på de omkringliggende beboelser. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at støjbidraget fra Thor Havvindmølleparks højspændingsstation er meget begrænset, og der vurderes alene at være tale om en ubetydelig kumulativ påvirkning. Energinet betragter de forskellige stationer på Idomlund som uafhængige af hinanden. Udvidelsen af den eksisterende delstation i områdets nordlige del ligger tættest på boliger. Nyt stationsanlæg i områdets sydlige del

ligger ca. 200 meter længere væk og støjbidraget herfra vurderes som ubetydeligt i forhold til nærmeste boliger ved Idomlundvej.

Ved fuld udbygning af det samlede stationsområdet viser beregninger, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænseværdier for den konkrete områdetype, bolig i åbent land kan overholdes med god margin ved de nærmeste beliggende naboer, ved etablering af det nye stationsanlæg i områdets sydlige del.

Miljøstyrelsen anfører, at det er Holstebro Kommune, der som miljøtilsynsmyndighed skal fastslå, hvorvidt denne betragtning er korrekt og er derfor ikke gået nærmere ind i den. Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af det oplyste, at støjbidraget fra landanlægget til Thor Havvindmøllepark ikke vil bidrage væsentligt til den samlede støjdbredelse fra Idomlund station i området.

6.2 Trafik i anlægsfasen

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at anlægsmaskinerne vil blive kørt til starten af kabeltracéet og stationsanlæggene. Anlægsmaskinerne, der skal nedlægge kablerne, vil arbejde langs kabeltracéet frem til stationsområdet ved Idomlund, hvorfra de vil blive transporteret væk. Materiale til brug for underboringer vil blive kørt til og fra de lokaliteter, hvor der foretages underboringer.

Transport af materialer og maskiner i anlægsfasen vil ske ad eksisterende veje i området. Transporten fra de større veje frem til kabeltracéet, oplagspladser og stationsområderne kan ske uden om byområder og områder med tæt bebyggelse. Færdslen til og fra projektområdet i anlægsperioden medfører generelt, at trafikken vil forøges i forhold til normal anvendelse af det lokale vejnet.

Det er oplyst, at der ved etablering af oplagspladser og indkørsler til kabeltracéet, tages der højde for cykelstier, skoleruter og lignende således at trafikikkerheden opretholdes for de bløde trafikanter. I forhold til standen af offentlige veje, er det vejmyndighedens ansvar at holde sine offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Eventuelle særtransporter i forbindelse med anlægsarbejdet, skal tillades særskilt af politiet.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten og stiller derfor ikke vilkår for så vidt angår trafik i anlægsfasen.

Bygherre har oplyst, at kumulative påvirkninger fra arbejdet med kabellægning kan opstå med det tidsmæssige sammenfaldende projekt Vesterhav Nord Havvindmøllepark, hvor der også skal nedgraves et kabelanlæg. Omfanget afhænger bl.a. af placeringen af oplags- og arbejdspladsarealerne. På trods af, at anlægstrafikken fra landanlægget til Thor Havvindmøllepark vil være begrænset i omfang og kun vil vare ca. 6 uger, vil der alt andet lige være mere trafik og der vil kunne forekomme kumulative støjpåvirkninger fra de to projekter, hvor de to kabeltracéer kan komme til at ligge tæt på hinanden lige syd for Donskærvej.

Anlægsarbejdet for kablet til landanlægget til Thor Havvindmøllepark forventes dog at være afsluttet inden for ca. 6 uger i det konkrete område, hvor der vil kunne opstå kumulative effekter. De kumulative påvirkninger vurderes at være lokale, kortvarige og ikke væsentlige, da arbejdet løbende flyttes langs traceet og der vil være en samlet arbejdsperiode på op til 5 uger pr. ca. 3 km delstrækning.

Ved Idomlund kan der ske et sammenfald i tidspunkt for etablering af stationsanlægget til Thor Havvindmøllepark samt de øvrige udvidelser (Vesterhav Nord havvindmøllepark, og yderligere projekt med udbygning af stationen). Hvis der er sammenfald mellem anlægsfaserne, vil der være mulighed for trafikale kumulative effekter, da der i større omfang skal køres materialer til stationsområdet.

De kumulative effekter kan stå på i 1-2 år og vurderes at kunne medføre en kumulativ påvirkning for naboer i form af øget lastbiltransport til og fra området. På grund af størrelsen af stationsområdet, hvor anlægsarbejdet vil være spredt ud og afstanden fra beboelser til området, forventes der dog kun at være tale om en lille påvirkning.

6.3 Rekreative interesser

I forbindelse med udførelsen af anlægsarbejderne, kan både stranden, kystlandskabet samt landskabet omkring ledningstrace og stationsområderne blive forstyrret af aktiviteterens visuelle fremtoning samt støj herfra.

Ved ilandføringspunktet er der badestrand og et par hundrede meter fra kystskrænten ligger den nationale cykelrute 'Vestkystruten', samt 'Margueritruuten', der krydser projektområdet. Desuden findes der naturareal med friluftsfaciliteter ved ilandføringspunktet. Miljøstyrelsen vurderer, at projekts påvirkning af de rekreative interesser ved underboring af kystklit og cykelsti ikke vil medføre en væsentlig påvirkning, da anlægsperioden er af kort varighed på ca. 1-3 mdr.

Projektområdet krydser derudover Storå sydøst for Naur Hede med tilknyttede kano-faciliteter. Da krydsningen af åen sker ved underboring, forbliver åen tilgængelig for kanosejlere under hele anlægsarbejdet, hvormed der ingen påvirkning er heraf.

Nordøst for projektområdet findes en kanolejrplads for hvilken anlægsarbejdet kan medføre en uvæsentlig påvirkning gennem støj i dagtimerne.

Øst for projektområdet ligger Idomlund Plantage, som kun i begrænset omfang benyttes rekreativt. Området kan blive påvirket over en toårig periode af støj og lys fra anlægsarbejdet.

Samlet vurderer Miljøstyrelsen, at der på grund af den faktiske afstand samt arbejdstiden ikke vil være en væsentlig påvirkning fra projektet på de rekreative interesser i området.

6.4 Boremudder

Etablering af dele af kabeltraceet ved styret underboring sker ved anvendelse af bore-mudder for at lette borearbejdet. Boremudderet indeholder forskellige typer af additiver. Additiverne kan potentielt medføre forurening af natur, (flora/fauna), jord, grundvand og overfladevand.

Energinet har sammen med DHI udarbejdet en rapporten "Risikovurdering af bore-mudderprodukter, 16. august 2021" til brug for Baltic Pipe projektet (DHI, aug. 2021). Rapporten gennemgår de produkter og additiver, der anvendes ved underboringer og vurderer deres påvirkning på jord, grundvand og overfladevand. Herudover har DHI på Energinets foranledning udarbejdet rapporten "Sammendrag af Risikovurderingen af bore-mudderprodukter" oktober 2021 (DHI, okt. 2021) hvor påvirkning på flora og fauna under planlagt anvendelse af bore-mudder og ved blow-out er vurderet.

Miljøstyrelsen har d. 17. september 2021 oplyst Energinet, at de vurderede produkter på baggrund af DHI-rapporten august 2021 kan anvendes til underboring i forbindelse med Baltic Pipe-projektet, uden at der er risiko for, at produkterne kan forurene jorden eller grundvandet.

Miljøstyrelsen har alene med tilbagemeldingen d. 17. september 2021 forholdt sig til selve underboringen, og ikke uheldssituationer (blow-out) eller oplag af bore-mudderet.

Bygherre henviser til ovenstående rapporter, som også i nærværende projekt anvendes som reference og grundlag for vurderinger af projektets potentielle påvirkninger på jord, grundvand, og overfladevand.

Bygherre vurderer, at der ikke er nogen grundlæggende metodemæssige forskelle på de forskellige typer af styrede underboringer. I Baltic Pipe-projektet var størrelsen af anvendt udstyr og dermed størrelsen af arbejdspladser større end i nærværende projekt. Risikoen for blow-out afhænger primært af de helt lokale forhold og er dermed uafhængig af underboringstype/størrelse.

Bygherre vurderer, at DHI's risikovurdering gælder for alle størrelser og længder af HDD-underboringer, da der grundlæggende er tale om samme metode og proces, og

da brug af forskellige produkter kun afhænger af den konkrete entreprenørs valg og af de konkrete geologiske forhold på underboringslokaliteten.

Variationen i størrelse på de nødvendige arbejdspladser har ikke noget med produkterne at gøre.

Det vurderes dermed, at DHI-rapporterne er dækkende for alle typer underboringer, og at risikovurderingerne er helt uafhængige af type, placering, diameter og længde på selve underboringen.

Miljøstyrelsen lægger til grund, at underboringsmetoden er den samme, og at den forventede mængde af boremudder, der skal anvendes i nærværende projekt, ikke forventes at overstige mængderne, som er anvendt i Baltic Pipe-projektet. Diameter på underboringerne i nærværende projekt er væsentligt mindre, hvorfor der skal anvendes mindre boremudder pr. anlagt meter, og derfor efterlades mindre boremudder i borehullet for underboringen.

For en konkret vurdering af boremudders potentielle påvirkning i forbindelse med blow-out på naturområder herunder flora og fauna henvises til tilladelsens afsnit 6.5.1 om Natura 2000 og afsnit 6.5.2 om bilag IV-arter.

6.4.1 Underboring

Det fremgår af rapporten, at bygherre vil stille krav om, at det anvendte boremudder i nærværende projekt udelukkende indeholder additiver, som er vurderet i en rapport udarbejdet af DHI for Energinet til Baltic Pipe projektet, ”Risikovurdering af borevæsker” (DHI, aug. 2021).

Bygherre oplyser desuden, at der ikke vil blive anvendt tre stoffer, cocamidopropyl betain og (2-Hydroxyethyl) ethylenediamine trieddikesyre, trinatrium salt, Benzyltriethylammonium chlorid, som kan være problematiske i forhold til miljøet. Derudover fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at produkterne EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, TEQGEL, Cebogel OCMA, CLAY CUTTERTM PRO og TORQUE GUARD ikke anvendes, idet omfanget af lokal overskridelse af grundvandskriteriet er ukendt. Miljøstyrelsen lægger det til grund, at det kun er de beskrevne additiver i DHI-rapporten (DHI, aug. 2021) undtagen de tre ovennævnte stoffer samt de 6 nævnte boremudderprodukter, som anvendes i nærværende projekt. For at sikre, at der ikke anvendes andre produkter, skal bygherre fremsende dokumentation over de anvendte stoffer som nævnt i vilkår 2. Såfremt der ønskes anvendt andre stoffer, betragtes dette som en ændring af projektet, der skal anmeldes i henhold til miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 13a.

Miljøstyrelsen stiller vilkår 2 om at bygherre senest 1 måned før underboringer igangsættes skal fremsende oplysninger til Miljøstyrelsen om, hvilke produkter/additiver, der anvendes sammen med en redegørelse for, at brugen af stofferne er i overensstemmelse med de forudsætninger, der danner grundlag for vurderingerne i DHI-rapporten.

6.4.2 Oplag af boremudder

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår, at der ved underboringer udgraves et reservoir for det boremudder, der indpumpes under boringen til stabilisering af borehullet.

Bygherre oplyser, at der vil blive stillet krav om, at boremudderet alene vil anvende de stoffer, som er vurderet i DHI-rapport⁵ nr. 1 undtagen de beskrevne problematiske stoffer, se ovenstående afsnit.

Boremudder kommer – ud over selve underboringen – i kontakt med jorden ved reservoirerne ved start- og slutpunkterne.

Bygherre har oplyst, at boremudder ikke siver ud i området omkring reservoiret, men at der vil ske en mætning af jordmatricen i grænsefladen mellem jord og borevæske. Dybden af den påvirkede jord vil afhænge af den konkrete jordsammensætning, men

⁵ 2021, 16. august. DHI: Risikovurdering af boremudderprodukter

der er generelt tale om få centimeter – boremudders funktion er netop at fylde borehullet ud og ikke at sive ud i den omgivende jordmatrice.

Når underboringen er afsluttet, tømmes hullet for boremudder og hullet fyldes op med den jord, der blev bortgravet ved opstart. Det vil sige hullet efterlades, akkurat tilsvarende det hulrum, som er boret til ledningen. Dermed er DHI's vurdering, at de risikovurderede boremudderprodukter hverken påvirker jord eller grundvand negativt, gældende både for borehul til gasrørledningen og jordhul til opbevaring af boremudder.

Bygherre har oplyst, at det i den almindelige driftssituation til enhver tid sikres, at boremudder ikke tilføres beskyttede områder, herunder vandområder. Med baggrund i en risikoanalyse sikres dette med afværgetiltag på arbejdsarealerne, eksempelvis etablering af jordvold, anvendelse af halmballer eller lignende, alt afhængigt af terrænforhold.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående og DHI rapportererne "Risikovurdering af boremudder produkter" August 2021 og DHI rapporten "Sammendrag af Risikovurderingen af boremudderprodukter" oktober 2021, at aktiviteten med de risikovurderede boremudderprodukter hverken påvirker jord eller grundvand negativt, gældende både for borehul til ledningen og reservoirer til opbevaring af boremudder.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at det er de berørte kommuner som meddeler § 19 tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven til oplag af boremudderen. § 19 omhandler ikke beskyttelse af overfladevand. Bygherre skal derfor sikre, at gruberne anlægges, så der ikke kan ske overløb herunder til overfladevand. Miljøstyrelsen stiller vilkår 3 herom, så det sikres, at anvendelse af boremudder ikke påvirker overfladevand ved almindelig anvendelse.

6.4.3 Blow-out

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at under udførelsen af styrede underboringer vil der være en risiko for blow-outs, som medfører tab af boremudder til omgivelserne. Et blow-out er en utilsigtet hændelse, som bygherrer søger forhindret og afhjulpet gennem planlægning og overvågning.

Bygherre oplyser, at inden underboringerne igangsættes, vil der blive foretaget geotekniske undersøgelser, som har til formål at tilrettelægge og dimensionere underboringen herunder at placere underboringen i bedst egnede jordlag for at eliminere risiko for blow-out. Miljøstyrelsen er enig med bygherre i, at planlægning af underboringen, herunder især de geotekniske undersøgelser, er vigtige elementer for at minimere risikoen for blow-out.

Det fremgår desuden af miljøkonsekvensrapporten, at der vil blive udarbejdet beredskabsplaner, som skal sikre, at en hurtig ageren, samt at skaden søges inddæmmed hurtigst muligt, hvilket fastholdes i vilkår 12. Bygherre skal sikre, at entreprenørerne er bekendt med beredskabsplanen for blow-out og stiller vilkår 13 om dette.

Endelig har bygherrer oplyst, at der ikke vil blive anvendt boremudderprodukter med de tre stoffer, cocamidopropyl betain og (2-Hydroxyethyl) ethylenediamine trieddikesyre, trinatrium salt, Benzyltriethylammonium chlorid, som kan være problematiske i forhold til miljøet.

Derudover fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at produkterne EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, TEQGEL, Cebogel OCMA, CLAY CUTTERTM PRO og TORQUE GUARD ikke anvendes, da det ikke kan udelukkes, at de kan medføre en skade på miljøet. For at sikre, at disse produkter ikke anvendes, skal bygherre fremsende dokumentation over de anvendte stoffer og stiller derfor vilkår 2.

6.4.4 Miljøuheld

Ved uheld skal det sikres, at påvirkningens omfang mindskes mest muligt. Dette sikres dels ved at uheldet stoppes hurtigst muligt, og at der iværksættes tiltag med det samme, som kan begrænse udbredelsen af uheldet. Dette forudsætter, at entreprenør-

terne er gjort bekendt med hvilke tiltag, de skal iværksætte ved uheld. Der stilles derfor vilkår 12 om, at bygherre skal udarbejde en beredskabsplan, der som minimum skal indeholde beskrivelser og procedurer for håndtering af miljøfremmede stoffer, spild og blow-out, så forurening herfra begrænses. Beredskabsplanen skal herunder anvise metoder til begrænsning af spredning af forureningen i de forskellige naturtyper, vandområder og jordbundsforhold.

For at sikre beredskabsplanens anvendelse vil Miljøstyrelsen stille vilkår om, at bygherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at alle tilsynsførende, entreprenører og deres medarbejdere, er bekendt med, hvad der skal foretages ved et uheld og hvilke tiltag, der skal sættes i værk.

Endvidere skal der udleveres materiale til personen i marken, f.eks. en kort oversigtlig pjece, gribekort eller lignende, der fortæller, hvad der straks skal foretages ved uheld.

Proceduren skal bl.a. indeholde oplysninger om kontakt til den kommunale miljøvagt, og at afværgetiltag skal aftales med miljøvagten. Dette skal som minimum også fremgå af de udarbejdede pjecer/gribekort eller lignende.

Bygherre skal ligeledes sikre, at alle entreprenører og deres medarbejdere løbende bliver holdt orienteret om proceduren (vilkår 13).

Efter et miljøuheld, der indirekte eller direkte kan påvirke beskyttet natur, beskyttede arter eller målsatte vandforekomster, skal bygherre snarest og senest 5 hverdage efter uheldet (vilkår 14) fremsende en redegørelse til Miljøstyrelsen med oplysninger om:

- Uheldets art (hvad (produkt/indhold/omfang/mængder), hvordan og hvorfor er uheldet sket)
- Tidslige udstrækning
- Vurdering af påvirkning på miljøet
- Hvad der er foretaget for at begrænse påvirkningen
- Hvad der er gjort for at bringe det påvirkede område tilbage til det oprindelige
- Hvad der er aftalt med miljøvagten
- Hvordan det sikres, at et tilsvarende uheld ikke sker igen
- Hvordan arbejdet kan fortsættes uden yderligere påvirkning af miljøet.

Det gøres opmærksom på at spild af olieprodukter mv skal indmeldes til den berørte kommune.

6.5 Natura 2000-områder og beskyttede arter

Miljøkonsekvensrapporten indeholder en vurdering af projektet i forhold til beskyttelseshensynene i de Natura 2000-områder, der ligger i nærheden af projektet.

Nærmeste Natura 2000-område er N65 'Nissum Fjord', der ligger ca. 280 meter syd for den vestligste del af projektområdet. Desuden ligger Natura 2000-område N64 'Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede' ca. 630 meter syd for og Natura 2000-område N224 'Flynder Å og heder i Klosterhede plantage' ligger ca. 2,5 km nord for projektområdet.

Projektet berører ikke Natura 2000-områder direkte, idet der ikke er sammenfald mellem projektområdet og udpegede Natura 2000-områder.

Projektet krydser dog flere vandløb, der løber til Natura 2000-område N64 eller N65 nedstrøms projektområdet. Der er således en hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og Natura 2000-områderne, hvormed der er en potentiel mulighed for en påvirkning af de to nævnte Natura 2000-områder. Der er ikke hydrologisk forbindelse fra projektet til N224 i anlægs- eller driftsfasen, der på baggrund af afstanden og projektets karakter uden væsentlige emissioner ikke vurderes at kunne blive påvirket af projektet og derfor ikke er nærmere belyst i nærværende tilladelse.

Bygherre har udarbejdet en habitatkonsekvensvurdering for hhv. N64 og N65.

6.5.1.1 Natura 2000-område N64

Natura 2000-område N64 omfatter Habitatområde H57 og H225. Området har et samlet areal på ca. 3.452 m². Området indeholder § 3-beskyttet -mose, -eng, -overdrev, -vandløb og -hede. Størstedelen af området består af terrestrisk natur, men omfatter ligeledes 2 km af Lilleå, Idom Å, samt en mindre del af Storå (ca. 400 m) samt flere mindre søer.

Udpegningsgrundlagene for nævnte habitatområder fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport. Af rapporten kan det på baggrund af en væsentlighedsvurdering konkluderes, at der kan udelukkes en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget undtagen for habitatnaturtypen vandløb med vandplanter (3260) samt arterne laks (1106), bæklampret (1096), og odder (1355). Miljøstyrelsen er enig i disse betragtninger og vurderinger, og behandler nedenfor kun de nævnte udpegninger, der potentielt kan blive påvirket af projektet.

Bevaringsmålsætninger

Målet for Natura 2000-området N64 er at naturtyper og arter på sigt skal opnå en gunstig bevaringsstatus. Herunder ses de konkrete målsætninger fra Natura 2000-planen for N64 for 2016-2021 (Naturstyrelsen, 2016).

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.
- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.

Den 21. februar 2022 kom udkast til Natura 2000-planerne for planperiode 2022-2027 i høring. For N64 er der ikke ændringer i udpegningsgrundlaget i forhold til gældende Natura 2000-planer. Der er dog konkrete opdaterede målsætninger:

- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målet at bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Det betyder, at det samlede areal skal være mindst 55 ha. for de skovbevoksede naturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.
- For arter uden et tilstandsvurderingssystem er målet at bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Levestedernes tilstand (vurderes i form af forekomst og udbredelse) og det samlede areal skal være stabilt eller i fremgang.

- For søer under 5 ha i tilstandsklasse I-II er målet, at tilstanden skal være stabil eller i fremgang. Søer under 5 ha i tilstandsklassen III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Potentielle påvirkninger

Potentielle påvirkninger fra projektet på habitatnaturtyper og arter på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-område N65 er udelukkende identificeret i det tilfælde, at der sker et utilsigtet blow-out. Dette vil kunne medføre:

- Sedimentation og dermed tildækning af gydepladser for laks i Storå.
- Sedimentation og dermed tildækning af gydepladser for bæklampret i Storå, Lilleå og Idom Å
- Nedsat sigtbarhed i vandet i åerne via øget suspenderet stof.
- Påvirkning af dyre- eller planteliv som følge af udledning af additiver i boremudder i forbindelse med blow-out
- Fald i vandløbskvaliteten af målsatte vandløb som følge af blow-out.

Vandløb med vandplanter

Vandløb er på udpegningsgrundlaget for både H57 og H225.

Vandløbet, der løber gennem H57 er Lilleå, hvoraf den nederste del har god økologisk tilstand, mens den øvre del har dårlig eller moderat tilstand grundet dårlig tilstand for fisk. Næsten hele den strækning, der ligger inden for habitatområde H57, er i dårlig tilstand.

Idom Å, som ligger i H225, har udløb til Storå. En meget lille del af Storå (ca. 400 m) er indeholdt i habitatområde H225, hvor Idom Å løber ud i Storå. Idom Å har samlet set en moderat eller ringe økologisk tilstand. Storå underbores i forbindelse med projektet tre gange.

Lilleå og Idom Å underbores ikke af projektet. Opstrøms indløb til Lilleå og Idom Å underbores tre vandløb (Bur Møllebæk, Ørbæk og Storå).

Laks

Laks er på udpegningsgrundlaget for H57. Både Lilleå og Idom Å indeholder flere strækninger med både naturlige og kunstige gydestryg for laks. I storåsystemet er der en selvopretholdende bestand af laks, der ikke er afhængig af udsætninger.

Laksene er afhængige af gruset eller stenet bund i hurtigt strømmende vandløb til sin gydning. Gydestrygene er dynamiske og findes ikke nødvendigvis på samme sted hvert år.

Bæklampret

Bæklampret er på udpegningsgrundlaget for H57 og H225. Bæklampretten lever hele sit liv i ferskvand. Bæklampretten lever i sine unge år nedgravet i mudret eller sandet bund og filtrerer kiselalger og andre småting fra vandet.

Som voksen spiser bæklampretten ikke, og voksenstadiet fungerer udelukkende som et sprednings-/yngle-stadie. Når den skal gyde trækker den op i vandløbene og gyder på gydestryg med stenet eller gruset underlag. Lampretterne har omtrent samme krav til gydestryg som laks.

Bæklampret er almindelig i de større åsystemer og bække i Jylland, særligt syd for Limfjorden.

Der er fund af bæklampret både i Lilleå og Idom Å, hvor arten vurderes til at have gode levevilkår.

Odder

Odderen er på udpegningsgrundlaget for Habitatområde H57 og H225. Odderen lever i tilknytning til vandområder, både fersk- og brakvand. Odderen foretrækker ofte uforstyrrede områder med tæt vegetation til skjulesteder. Odderen lever især af fisk, men mindre pattedyr, frøer og krebsdyr tages også. Odderen er udpræget nataktiv og skjuler sig om dagen i bevoksning eller huler langs bredden af dens levested. Der er ved de seneste to overvågninger i området fundet spor og ekskrementer af odder. Det vurderes at området bruges i stor udstrækning af odder og generelt er et egnet habitat

Miljøstyrelsens vurdering

Blow-out kan medføre en lokal stigning i koncentrationen af suspenderet stof i vandfasen. Bygherre har i bilag C og D til miljøkonsekvensrapporten udarbejdet beregninger af suspenderet stofkoncentrationer efter et blow-out i Storå og mindre vandløb. Hvis bentonit ligger på bunden af vandløbet og eroderes af vandstrømmen vil mængden af suspenderet stof ved blow-out være højest. I de tilfælde, hvor bentonit momentant blandes med åvandet eller fjernes mekanisk fra bunden af vandløbet, vil mængde af suspenderet stof være mindre.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at ca. 380 m af Storå ligger i habitatområde H225. Området vil kunne opleve en forhøjet mængde suspenderet stof som følge af et blow-out i Storå eller i dens tilløb Ørbæk over 3 km opstrøms. På tidspunktet hvor den forhøjede mængde stof når habitatområde H225 vil mængden af stof være blevet fortyndet til et naturligt niveau.

Lilleå og Idom Å underbores ikke af projektet. Opstrøms indløb til Lilleå og Idom Å underbores tre vandløb (Bur Møllebæk, Ørbæk og Storå). I det utilsigtede tilfælde, at der sker et blow-out ved underboringen af et de tre vandløb, vil der dermed ikke være risiko for at gydepladser (laks) i Natura 2000-område nr. 64 tildækkes. Der er ligeledes ingen registrerede gydepladser i den del af Storå som indgår i N64. Der vil dermed ikke være risiko for at gydepladser inden for Natura 2000-området påvirkes direkte af et blow-out.

Nærmeste registrerede gydeområde (laks) er ved Bur Møllebæk og Ørbæks tilløb til Storå og i selve Storå er ca. 500 – 1000 meter nedstrøms lokaliteterne for underboringerne. Der vil dermed ikke være risiko for at gydepladser uden for Natura 2000-området påvirkes direkte af et blow-out.

Såfremt et blow-out finder sted midt i et gydeområde vurderer miljøkonsekvensrapporten, at det på baggrund af arealet af det område tildækket med boremudder ikke vil medføre en målbar ændring af åens samlede årsproduktion af smolt.

For bæklampret gælder tilsvarende vurderinger som for laks. Skulle æg eller larver fra bæklampret bliver kortvarigt tildækket, risikerer æg og/eller larver at gå til umiddelbart under tildækningen. På grund af det lille areal som tildækkes ud af det samlede åsystems bund, vurderes påvirkningen ikke være til hinder for områdets målsætningerne eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus for bæklampret.

Odderen er overvejende nataktiv og vil ikke blive påvirket af et blow-out i løbet af dagen. Boremudderet vil enten være fjernet eller skyllet bort inden odderen vil skulle ud at jage. Selv i tilfælde af uklart vand under jagt, har odderen veludviklede knurhår, som den bruger under jagten til at lokalisere sit bytte i uklart vand. Odderen vil derfor ikke blive påvirket negativt af midlertidig nedsat sigtbarhed som følge af et eventuelt blow-out.

Til sikring af at benyttede boremudderprodukter herunder additiver ikke har negativ påvirkning på arter eller natur henvises til afsnit 6.4, 6.5.2 og 6.6.1.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at de faglige vurderinger i bygherres miljøkonsekvensrapport er tilstrækkeligt underbyggede til at kunne udelukke skade på hhv. ud-

pegningsgrundlaget og den pågældende lokalitets integritet blandt andet ved anvendelse af de foreslåede afværgeforanstaltninger. Dette omfatter både beskrivelse af risiko for blow-out, spredning af sediment fra blow-out, anvendelse af specifikke bore-mudderprodukter og additiver, udarbejdelse af beredskabsplan og redegørelse for påvirkning af habitatnaturtypen vandløb samt arterne laks, bæklampret, og odder. Miljøstyrelsen finder, at udarbejdelse af en beredskabsplan er væsentlig forudsætning, som bør fastholdes, hvorfor der fastsættes vilkår 12 herom.

6.5.1.2 Natura 2000-område N65

Natura 2000-område N65 omfatter Habitatområde H58 og F38. Desuden er området et Ramsarområde. Området har et samlet areal på ca. 11.061 m² og indeholder ud over Nissum Fjord, § 3-beskyttet -mose, -eng, -overdrev, -vandløb og -hede, - strandeng og -sø samt flere områder med fredskov.

Kabelanlægget passerer ikke igennem Natura 2000-området, og hvor projektområdet er tættest på, er det ca. 280 m fra N65. Nissum Fjord har dog tilløb fra flere åer og vandløb, der skal krydses af kabelanlægget.

Udpegningsgrundlagene for nævnte habitatområde og fuglebeskyttelsesområde fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport, hvor det på baggrund en væsentlighedsvurdering kan konkluderes, at der kan udelukkes en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget for H58 undtaget for habitatnaturtyperne lagune (1150), søbred med småarter (3130) og vandløb (3260) samt arterne bæklampret (1096), flodlampret (1099), havlampret (1095), laks (1106), stavsild (1103) og odder (1355).

Miljøstyrelsen er enig i disse betragtninger og vurderinger, og behandler nedenfor kun de nævnte udpegninger, der potentielt kan blive påvirket af projektet.

Bevaringsmålsætninger

Målet for Natura 2000-område N65 er, at naturtyper og arter på sigt skal opnå en gunstig bevaringsstatus.

- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus.
Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.
- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- De kortlagte levesteder for almindelig ryle, brushane, rørdrum, rørhøg, plettet rørvagtel og hvidbrystet præstekrave inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- De kortlagte levesteder for havterne, fjordterne, splitterne og klyde inden for Natura 2000- området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Hvis området huser en ynglebestand på mere end 90 par for havterne, 40

par for fjordterne, 580 par for splitterne og 100 par for klyde er det tillige en indikation på levestedets og omgivelsernes egnethed som yngleområde. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.

- Det kortlagte levested for dværgerterne inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området skal bidrage til at sikre levesteder for levedygtige bestande på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levesteder for sangsvane, bramgås, kortnæbbet gås, krikand, pibeand og spidsand som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes tilstrækkelige egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne, så området kan huse en tilbagevendende rastebestand på 320 sangsvaner, 5.800 bramgæs, 4.200 kortnæbbet gæs, 7.400 krikænder, 12.000 pibeænder og 220 spidsænder.
- Natura 2000-området, skal bidrage til at sikre levesteder for levedygtige bestande på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for knopsvane, pibesvane, lysbuget knortegås, toppet skallesluger, stor skallesluger, klyde, pomeransfugl og lille kobbersneppe som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.

Der er ingen plejetiltag rettet mod arterne eller naturtyperne der behandles i denne konsekvensvurdering. Der er plejetiltag for naturtyperne strandeng, grå/grøn klit, havtornklit, surt overdrev, tidvis våd eng, klithede og for arterne, klyde, almindelig ryle, brushane, splitterne og fjordterne.

Den 21. februar 2022 kom udkast til Natura 2000-planerne for planperiode 2022-2027 i høring. For N65 er der tilføjet naturtypen strandvold med enårige planter (1210) og arterne dværgerterne (Y) og hvidbrystet præstekrave (Y) til udpegningsgrundlaget i forhold til gældende Natura 2000-planer. Der er endvidere konkrete opdaterede målsætninger:

- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målet at bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Det betyder, at det samlede areal skal være mindst 5 ha. For de skovbevoksede naturtyper, skal andelen af store træer og dødt ved være stabil eller stigende. Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.
- Tilstanden og det samlede areal af de kolonirugende fugles kortlagte levesteder må ikke være i tilbagegang og mindst 75% af arealet skal være i fremgang mod eller fastholdes i tilstandsklasse I-II.
- For ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem er målet, at de skal bidrage til at sikre og øge bestanden på nationalt niveau. Levestedernes samlede areal og tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) skal være stabil eller i fremgang.
- For trækfugle, der kan optræde med nationalt eller internationalt betydende forekomster i fuglebeskyttelsesområdet, er målet, at deres fælde-, raste og overnatningsområder skal sikres eller være i fremgang.

- For søer over 5 ha, vandløb og marine naturtyper henvises til målsætningerne i vandområdeplanerne.
- For de marine naturtyper skal tilstand og areal være stabile eller i fremgang og bidrage til gunstig bevaringsstatus for biogeografisk niveau.

Ud over de nye bevaringsmålsætninger er der tilføjet naturtypen strandvold med en-årige planter (1210) og arterne dværgterne (Y) og hvidbrystet præstekrave (Y) til udpegningsgrundlagene for N65. Den nye naturtype og de nye arter på udpegningsgrundlaget er enten en terrestrisk naturtype eller fugle. Begge disse grupper vurderes i væsentlighedsvurderingen ikke at blive væsentligt påvirket af projektrealisering. Således indgår ingen af disse i konsekvensvurderingen.

Potentielle påvirkninger

Potentielle påvirkninger på habitatnaturtyper og arter på udpegningsgrundlagene for Natura 2000-område N65 er udelukkende identificeret i det tilfælde, at der sker et utilsigtet blow-out. Dette vil kunne medføre:

- Sedimentation og dermed tildækning af gydepladser for laks i Storå.
- Sedimentation og dermed tildækning af gydepladser for hav-, bæk- og flodlampret i åløb i forbindelse med Nissum Fjord
- Nedsat sigtbarhed i vandet i åerne via øget suspenderet stof
- Nedsat sigtbarhed i vandet i Tangsø, Indfjorden og/eller Nissum Fjord via øget suspenderet stof.
- Påvirkning af dyre- eller planteliv som følge af udledning af additiver i boremudder i forbindelse med blow-out
- Fald i vandløbskvaliteten af målsatte vandløb som følge af blow-out.

Lagune

I N65 er der otte småsøer og to store søer (Indfjorden og "Våd eng"), der er karakteriserede som kystlaguner og strandsøer (1150). De otte småsøer er alle på under 5 ha, og deres naturtilstand er ikke vurderet. Indfjorden og "Våd eng" har begge god tilstand på baggrund af vurderingen af fytoplankton. Desuden er selve Nissum Fjord omfattet af naturtypen. Områderne med lagune (1150) ligger alle nedstrøms for vandløbene, der underbores af projektet. Søerne og fjorden tilknyttet naturtypen, vil potentielt kunne få tilført bentonit og additiver fra boremudder fra et blow-out.

Vandløb

Der findes ca. 18 km vandløb omfattet af naturtypen vandløb (3260) i Natura 2000-området.

Dele af de underborede vandløb Flynder-, Ramme-, og Damhus Å samt udløbene af de to underborede vandløb Fåre Mølleå og Storå findes i Natura 2000-området. Naturtilstanden af vandløbene er ikke vurderet i basisanalysen.

Søbred med småurter

Kun en sø i naturtypen søbred med småurter (3130) i projektområdet gennemløbes af de underborede vandløb. Tangsø har tilløb af og udløb til Flynder Å og afføder Indfjorden, der har udløb i Nissum Fjord. I basisanalysen for vandområdeplaner 2021-27 er Tangsø vurderet til at have en moderat tilstand.

Laks

Laks er på udpegningsgrundlaget for H58. Idom Å, som ligger i H57 har udløb til Storå. Opstrøms Nissum Fjord og Habitatområde H58 ligger Storåsystemet som er

gydeområde for laks. Der er registreringer af laks i Storå og dennes tilløb. I storåsystemet er der en selvopretholdende bestand af laks, der ikke er afhængig af udsætninger.

Laksene er afhængige af gruset eller stenet bund i hurtigt strømmende vandløb til sin gydning. Gydestrygene er dynamiske og findes ikke nødvendigvis på samme sted hvert år.

Bæklampret

Bæklampret er på udpegningsgrundlaget for H58. Bæklampretten lever hele sit liv i ferskvand. Bæklampretten lever i sine unge år nedgravet i mudret eller sandet bund og filtrerer kiselalger og andre småting fra vandet.

Som voksen spiser bæklampretten ikke, og voksenstadiet fungerer udelukkende som et sprednings-/yngle-stadie. Når den skal gyde trækker den op i vandløbene og gyder på gydestryg med stenet eller gruset underlag. Lampretterne har omtrent samme krav til gydestryg som laks og det kan dermed antages at de benytter de samme gydestryg.

Bæklampret er almindelig i de større åsystemer og bække i Jylland, særligt syd for Limfjorden. Der er registreret to lokaliteter med Flynder Å lige syd for Bækmarksbro samt i Damhus Å ved broen for Skalstrupvej. På baggrund af artens store nationale udbredelsesområde, bør man antage at den gyder i bl.a. Storå, men de specifikke gydesteder for arten kendes ikke.

Flodlampret

Flodlampret er på udpegningsgrundlaget for Habitatområde H58.

Flodlampret trækker fra havet op i vandløb for at gyde. Når den klækker, lever den som larve delvist nedgravet i mudret-/sandet bund og filtrerer vand og/eller sediment for føde. Som voksen, trækker den ud i havet hvor den lever af ådsler og som parasit på fisk. Når den skal gyde trækker den op i vandløbene og gyder på gydestryg med stenet eller gruset underlag. Lampretterne har omtrent samme krav til gydestryg som laks og det kan dermed antages at de benytter de samme gydestryg som angivet i bygherres konsekvensvurdering for N65, figur 6-4. Der er registreret flodlampret i Storå, Flynder Å og Damhus Å.

Havlampret

Havlampret er på udpegningsgrundlaget for Habitatområde H58. Ligesom flodlampretten trækker havlampretten (1095) fra havet op i vandløb for at gyde. De gyder på stenet- eller gruset bund. Lampretterne har omtrent samme krav til gydestryg som laks og det kan dermed antages at de benytter de samme gydestryg. Gydestrygene er dynamiske og fordi de befinder sig et sted et år, er de ikke nødvendigvis at finde på samme sted det efterfølgende år. Der er registreret havlampret i Storå, Flynder Å og Damhus Å.

Stavsild

Stavsild er på udpegningsgrundlaget for Habitatområde H58. Stavsilden er vandrefisk der yngler i vandløb, men lever deres voksne liv i havet. Der ikke er kendskab til at den nogensinde har ynglet i danske vandløb. Arten yngler i vandløb i det centrale Vesteuropa og trækker til bl.a. Danmark som voksne individer. Arten er mest almindelig ved vestkysten i Danmark og ses ofte omkring havneanlæg. Stavsilden har en kendt forekomst i Nissum Fjord.

Odder

Odderen er på udpegningsgrundlaget for Habitatområde H58. Odderen lever i tilknytning til vandområder, både fersk- og brakvand. Odderen foretrækker ofte uforstyrrede områder med tæt vegetation til skjulesteder. Odderen lever især af fisk, men mindre pattedyr, frøer og krebsdyr tages også. Odderen er udpræget nataktiv og skjuler sig om dagen i bevoksning eller huler langs bredden af dens levested.

I 2011-12 blev der fundet odder på alle 10 undersøgte lokaliteter fordelt ud over fjorden samt Indfjorden, Tangsø, Flynder Å og Damhus Å. Odderen forventes at bruge disse samt tre andre underborede vandløb. Det vurderes at området bruges i stor udstrækning af odder og generelt er et egnet habitat.

Miljøstyrelsens vurdering

Blow-out kan medføre en lokal stigning i koncentrationen af suspenderet stof i vandfasen. Bygherre har i bilag C og E til miljøkonsekvensrapporten udarbejdet beregninger af suspenderet stofkoncentrationer efter et blow-out i Storå og mindre vandløb. Hvis bentonit ligger på bunden af vandløbet og eroderes af vandstrømmen vil mængden af suspenderet stof ved blow-out være højest i forhold til scenarier, hvor bentonit momentant blandes med åvandet eller fjernes mekanisk fra bunden af vandløbet. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der vil ske en fortynding i sø-/fjordvandet på 10-100 gange over få hundrede meter hvorved der vil være en ikke-målbar forøgelse af koncentrationen over kort tid og afstand. Koncentrationsforøgelsen i søen/fjorden vil være lokal og kortvarig. Arterne på udpegningsgrundlaget for N65 (bæk-, flod-, eller havlampret, stavsild eller odder) vil blive påvirket af en lille, lokal og midlertidig forøgelse af suspenderet stof i vandfasen. Arterne vurderes ikke væsentligt at ændre adfærd på baggrund af den forøgede koncentration, da arterne er mobile vil kunne flytte sig væk fra den lokale og kortvarige påvirkning.

I forhold til evt. påvirkning fra blow-out på naturtypen lagune vurderer Miljøstyrelsen, at mængden af bentonit vil være så lille at forøgelsen af suspenderet stof få hundrede meter fra indløbet ikke vil kunne måles. Påvirkningen vil være lille, lokal og kortvarig. Det vurderes dermed, at naturtypen lagune ikke vil påvirkes negativt af projektet.

Vandløbene vil kunne blive påvirket lokalt hvor blow-out finder sted, hvor bentiske alger og immobile dyr kan blive kvalt af mudderet. Mobile arter vil blot flytte sig nogle meter fra stedet for at undgå påvirkning. Påvirkningen vurderes meget lokal og kortvarig, idet mudderet vil fjernes eller bortvaskes. I DHI's rapport vurderes det at overfladevandet kun vil blive påvirket af boremudder-additiver ved blow-out. Området forventes derefter at blive genkoloniseret af arterne.

Det vurderes, at vandløbskvaliteten i de underborede vandløb vil ikke forringes i en grad, der kan medføre, at målsætningerne ikke kan opretholdes for nogle af målene hverken smådyr, fisk, planter, bentiske alger eller vandkvalitet.

Vandkvaliteten af Tange sø vil ikke ændres som følge af et blow-out. Søen vil kunne få tilført bentonit og additiver fra boremudder fra et blow-out, men mængden af bentonit vil være så lille at forøgelsen af suspenderet stof få hundrede meter fra indløbet ikke vil kunne måles.

Dermed vurderes påvirkningen at være lokal og lille. Det vurderes, at naturtypen søbred med småarter ikke vil påvirkes negativt af projektet.

Underboring af de tre vandløb bur Møllebæk, Ørbæk og Storå finder sted uden for Natura 2000-området. Der er ingen registreringer af gydeområder for laks hvor underboringen sker. Nærmeste registrerede gydeområde (laks) er ved Bur Møllebæk og Ørbæks tilløb til Storå ca. 500 – 1000 meter nedstrøms lokaliteterne for underboringerne. Der vil dermed ikke være risiko for at gydepladser uden for Natura 2000-området påvirkes direkte af et blow-out.

Såfremt et blow-out finder sted midt i et gydeområde vurderer miljøkonsekvensrapporten, at det på baggrund af arealet af det område tildækket med boremudder ikke vil medføre en målbar ændring af åens samlede årsproduktion af smolt.

De præcise gydebanker for de tre arter af lampret: bæklampret, flodlampret og havlampret kendes ikke, men de tre arter har omtrent samme krav til gydeområder som laks og det forventes dermed at der er sammenfald mellem laksens gydeområder og

lampretternes dvs. ca. 500-1000 meter nedstrøm lokaliteterne for underboringen. Der vil dermed ikke være risiko for at gydepladser uden for Natura 2000-området påvirkes direkte af et blow-out.

Skulle æg eller nyudklækkede larver fra en af tre arter af lampretter bliver kortvarigt tildækket, risikerer æg og/eller nyudklækkede larver at gå til umiddelbart under tildækningen. Lampret larver grave sig ned i mudderbanker 1-2 uger efter udklækning, hvor de lever sedimentet. Det vurderes at larverne i dette nedgravede stadie, ikke vil påvirkes af blow-out. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil være til hinder for områdets målsætninger eller lampretternes opnåelse af gunstig bevaringsstatus.

Odderen er overvejende nataktiv og vil ikke blive påvirket af et blow-out i løbet af dagen. Boremudderet vil enten være fjernet eller skyllet bort inden odderen vil skulle ud at jage. Selv i tilfælde af uklart vand under jagt, har odderen veludviklede knurhår, som den bruger under jagten til at lokalisere sit bytte i uklart vand. Odderen vil derfor ikke blive påvirket negativt af midlertidig nedsat sigtbarhed som følge af et eventuelt blow-out.

Til sikring af at benyttede boremudderprodukter herunder additiver ikke har negativ påvirkning på arter eller natur henvises til afsnit 6.4, 6.5.2 og 6.6.1.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at de faglige vurderinger i bygherres miljøkonsekvensrapport herunder væsentligheds- og konsekvensvurderingen er tilstrækkeligt underbyggede til at kunne udelukke skade på hhv. udpegningsgrundlaget og den pågældende lokalitets integritet blandt andet ved anvendelse af de foreslåede afværgeforanstaltninger. Dette omfatter både beskrivelse af risiko for blow-out, spredning af sediment fra blow-out, anvendelse af specifikke boremudderprodukter og additiver, udarbejdelse af beredskabsplan og redegørelse for påvirkning af habitatnaturtyperne lagune, søbred med småurter og vandløb samt arterne bæklampret, flodlampret, havlampret, laks, stavsild og odder.

Miljøstyrelsen finder, at udarbejdelse af en beredskabsplan er væsentlig forudsætning, som bør fastholdes, hvorfor der fastsættes vilkår 12 herom.

Fuglebeskyttelsesområde F38

For fuglebeskyttelsesområde F38 vurderes det, at den faktiske afstand fra projektområdet til fuglebeskyttelsesområdet (minimum 280 meter) betyder, at evt. lys, støj og bevægelse i forbindelse med anlægsarbejdet ikke vil medføre en væsentlig forstyrrelse af trækfugle (gæs, svaner og pomeransfugl), som evt. raster eller fouragerer på de dyrkede marker i fuglebeskyttelsesområdets nordlige del.

Der er over 1,5 km fra projektområdet til nærmeste kortlagte levesteder for ynglefugle (brushane, rørhøg og rørdrum). Blåhals, der er kommet på udpegningsgrundlaget i basisanalysen 2022-2027, har beskedne krav til levesteder.

Arten yngler i rørskov med indslag af fugtige pilekrat ofte langs kanaler eller grøfter. De nærmeste egne levesteder for blåhals ligger over 1 km fra tracéet.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår det, at anlægsarbejdet ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning af brushane, rørhøg, rørdrum eller blåhals eller disse levesteder, da projektets visuelle og støjmæssige forstyrrelser kun vil være til stede nær projektområdet, og de vil ikke medføre en forstyrrelse i levesteder for disse arters levested i Natura 2000-området. Såfremt arterne opholder sig nær projektområdet, kan de blive forstyrret, hvorved de midlertidigt søger væk, denne forstyrrelse uden for Natura 2000-området, vurderes ikke at kunne medføre en væsentlig påvirkningen den gunstige bevaringsstatus for arterne i Natura 2000-området. Miljøstyrelsen er enig i disse vurderinger.

Udpegningsgrundlagets øvrige fuglearter (ænder, terner, klyde, plettet rørvagtel, alm. ryle, lille kobbersnepe og hvidbrystet præstekrave sidstnævnte er på udpegningsgrundlaget for basisanalysen 2016-21) vurderes at være knyttede til selve fjorden. I

bygherres miljøkonsekvensrapport vurderes det, at anlægsarbejdet vil ikke kunne medføre en væsentlig påvirkning af disse arter, da projektets visuelle og støjmæssige forstyrrelser kun vil være til stede nær projektområdet og dermed ikke medføre forstyrrelser ind i selve Natura 2000-området. Såfremt arterne opholder sig nær projektområdet, kan de blive forstyrret, hvorved de midlertidigt søger væk, denne forstyrrelse uden for Natura 2000-området, vurderes ikke at kunne medføre en væsentlig påvirkning den gunstige bevaringsstatus for arterne i Natura 2000-området. Miljøstyrelsen er enig i disse vurderinger.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen, at en væsentlig påvirkning kan udelukkes for alle arter på udpegningsgrundlaget for F38.

Driftsfasen

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at projektområdet og dermed det fremtidige kabelanlæg og stationsanlæg placeres uden for Natura 2000-området, og der vil ikke være permanente grundvandssænkninger, udledning af vand til recipienter eller skabes fysiske barrierer for arter, ligesom der ikke er væsentlige emissioner eller udledninger fra de to stationer Volder Mark og Idømlund. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund at projektet i driftsfasen ikke kan påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N65, og en væsentlig påvirkning i driftsfasen kan dermed udelukkes.

Der vil hverken i anlægs- eller driftsfasen finde påvirkning sted af habitatnaturtyper, ligesom der ikke vil ske påvirkning af levesteder for de arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil medføre skade på Natura 2000-områdets integritet, når projektet udføres som ansøgt og med opfyldelse af projektforudsætningerne og de stillede vilkår.

6.5.2 Beskyttede arter

Det fremgår af bygherres miljøkonsekvensrapport, at der er gennemført nærmere og detaljerede vurderinger for følgende arter og artsgrupper, der kan forekomme i og omkring projektområdet, jf. kapitel 11 i bilag 1. Lokalteterne, hvor de nævnte arter er registreret eller potentielt kan forekomme er som følger:

- Ramme Å: Odder, bæver og flagermus
- Vest for Volder Mark: Spidssnudet frø og flagermus
- Flyder Å: Hvid stork og bæver
- Dride Å: Odder og bæver
- Kovlsbæk: Flagermus
- Damhus Å: Bæver og odder
- Storå: Spidssnudet frø, Grøn kølleguldsmed, flagermus
- Kystklitten: Markfirben

For oversigtskort jf. figur 11-3 i bygherres miljøkonsekvensrapport.

Odder

Odderen lever i tilknytning til vådområder, vandløb og vandhuller hvor den har store territorier. Odderen er især aktiv fra skumring til solopgang. Odderen er fredet og omfattet af habitatdirektivets bilag II og IV.

Forstyrrelse som følge af støj og lys fra anlægsarbejdet vurderes at være begrænset, da odder primært er nataktive og arbejdet udføres i dagtimerne. Moser, enge samt øvrige våde naturområder ved hhv. Ramme Å, Dride Å og Damhus Å krydses med styret underboring, hvorved der ikke sker påvirkning af vandløbet eller de vandløbsnære naturområder, som udgør levested for arten. De konkrete vandløbsstrækninger udgør en lille del af de mulige fourageringsområder, der er til rådighed i området.

Eventuelle dagaktive oddere i området har mulighed for midlertidigt at søge opstrøms eller nedstrøms under anlægsarbejdet, hvis de forstyrres. Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for odder og området's økologiske funktionalitet for bestanden af odder vurderes således at være opretholdt.

Bæver

Bæveren lever i tilknytning til vandløb, søer og moser, hvor den opholder sig i vandkanten det meste af tiden. Bæveren er primært aktiv fra skumring til solopgang, hvor den finder føde. Bæver er fredet og omfattet af habitatdirektivets bilag II og IV. Forstyrrelse som følge af støj og lys fra anlægsarbejdet vurderes at være begrænset, da bæver primært er nataktive og arbejdet udføres i dagtimerne. Ligeledes krydses moseområderne samt øvrige naturområder ved hhv. Ramme Å, Flynder Å, Dride Å samt Damhus Å med styret underboring, hvorved der ikke sker påvirkning af vandløbene eller de vandløbsnære naturområder, som udgør levested for arten. Eventuelle dagaktive bævere i området har mulighed for midlertidigt at søge opstrøms eller nedstrøms under anlægsarbejdet, hvis de forstyrres. Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bæver, og området's økologiske funktionalitet for bestanden af bæver vurderes således at være opretholdt.

Birkemus

Der er ikke registreringer af arten inden for projektområdet, men arten har en forekomst i området. Den findes på tværs af Jylland omkring Varde til Kolding/Vejle. Birkemusen foretrækker at leve i lysåbne, ældre skove med rig bundvegetation, kratbevoksede moser, enge og dyrkede marker. Birkemusen søger ofte sin føde om natten. Fra oktober-maj sover birkemusen vintersøvn i en rede af græs og mos. Birkemus er omfattet af habitatdirektivet bilag IV.

Birkemus er i moderat ugunstig (eller ukendt) bevaringstilstand og vurderes derfor sårbar over for påvirkninger. Artens udbredelse er dårligt kendt, da den er svær at registrere og derfor er det svært at udtale sig om de lokale bestandes robusthed. Der er tre måder projektet kan påvirke birkemus på: Hvis de falder i kabelgraven, hvis overvintrings- eller ynglesteder graves væk eller ved kørsel med maskiner.

I bygherres miljøkonsekvensrapport er der angivet foranstaltninger for at undgå direkte skade på individer af birkemus.

Alle birkemusegnede områder og potentielt birkemusegnede områder samt de potentielle spredningskorridorer underbores jf. bygherres miljøkonsekvensrapport figur 11-12. Alternativt til underboring er det anført, at arbejdsbæltet lokalt indsnævres, så birkemusområderne undgås. Miljøstyrelsen vurderer, at det ved disse afværgeforanstaltninger sikres, at der ikke sker skade mod artens integritet eller områdernes økologiske funktionalitet, idet der ikke sker direkte eller indirekte påvirkning af yngle- og rasteområder for birkemus.

Birkemus kan bevæge sig op til 100 m væk fra deres habitat. Hvor anlægsarbejdet udføres inden for 100 meter af lokaliteter, der er blevet karakteriseret som muligt levested for birkemus, skal der indarbejdes afværgetiltag, således at birkemus ikke risikerer at gå til i kabelgraven, såfremt den falder i denne. Bygherre har anført, at afværgetiltag enten kan være et afskærmende hegn, eller etablering af mulighed for at birkemus selv kan komme op af kabelgraven, kombineret med en manuel daglig eftersøgning. Såfremt der opsættes hegn, skal dette være 40 cm høje klatresikre midlertidige hegn, eksempelvis paddehegn. Alternativt skal der i kabelgraven etableres muligheder for at birkemus kan kravle op af kabelgraven.

For at sikre, at der ikke sker direkte skade på birkemus fastholder Miljøstyrelsen foranstaltningerne ved vilkår 9. Endvidere stilles der vilkår 10 om, at byherre skal udarbejde en procedure, der sikrer, at deres entreprenører og personale i marken er bekendt med foranstaltningerne. Ligeledes skal byherre kunne fremvise dokumentation for at foranstaltningerne er gennemført, evt. ved tjeklister og fotos, jf. vilkår 10.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø er en almindelig paddeart i Danmark. Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder. Arten benytter omkringliggende enge og moseområder som rasteområde. Den normale ynglevandringsafstand mellem rasteområde og ynglevandhul er 100-300 meter. Spidssnudet frø er fredet, og da den er sjælden i store dele af Europa, er den ligeledes omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

I den sydlige del af projektområdet syd for kabeltracéet ved Volder Mark er der registreret spidssnudet frø. Det må formodes, at det omkringliggende moseområde fungerer som rasteområde for den bestand af spidssnudet frø, der yngler i vandhullerne. Skovområdet nord for moseområdet samt et større moseområde syd for kan ligeledes i mindre grad fungere som overvintringssted for individer af bestanden.

Kabeltracéet forløber lige nord for engområdet med ynglevandhuller for spidssnudet frø, hvorfor der ikke vil være nogen direkte påvirkning af artens raste og yngleområder.

Det kan ikke udelukkes, at spidssnudet frø benytter skovområdet nord for kabeltracéet som overvintringssted, så der finder en vandring sted fra skovområdet mod vandhullerne i det tidlige forår (marts-april) og den modsatte vej i sensommeren (august-september). Hvis kabelanlægget etableres inden for de to vandringsperioder, kan der være risiko for, at individer af spidssnudet frø, som vandrer mellem skovområdet og vandhullerne, falder i kabelgraven eller overkøres af anlægskøretøjer. Miljøstyrelsen stiller vilkår 5 vedr. paddehegn omkring de åbne kabelgrave i området vest for Volder Mark, hvorved der vurderes ikke at ske påvirkning af bestanden af spidssnudet frø, da bestandens primære yngle- og rasteområder ikke påvirkes, ligesom artens integritet i vandringsperioderne sikres.

Spidssnudet frø er endvidere observeret ved mose- og engområde ved Storå. Arten forventes at benytte eng- og moseområdet som rasteområde mens vandhuller i eng- og moseområder øst og vest for projektområdet forventes at blive benyttet som ynglevandhuller. Da engområderne underbores og spidssnudet frø ikke forventes at benytte de omkringliggende marker i omdrift som levested, vurderes der ikke at ske påvirkning af bestanden af spidssnudet frø omkring Storå. Såfremt et utilsigtet blow-out finder sted, vil der sive boremudder (bentonit) ud på terræn, forventeligt ikke større end 5 m². Jf. afsnit 6.4 vil borremudderet blive inddæmmet og fjernet, hvorved der kun vil være en kortvarig påvirkning af en lille del af rasteområdet. Denne potentielle midlertidige påvirkning vurderes ikke at påvirke områdets økologiske funktionalitet for spidssnudet frø, på grund af omfang og den midlertidige karakter. Miljøstyrelsen vurderer samlet, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller raste-områder i det naturlige udbredelsesområde for spidssnudet frø og områdets økologiske funktionalitet for bestanden af arten vurderes således at være opretholdt.

Arter af flagermus

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der generelt kun er kendskab til få arter af flagermus i området; trolldflagermus, vandflagermus, damflagermus og sydflagermus, og kun i lav bestandstæthed. Flagermus benytter, afhængig af art, bygninger og træer med hulheder, spættehuller, løs bark mv til yngle- og rasteområder. Herudover benytter flagermus blandt andet levende hegn som ledelinje og fødesøgningsområde. Trusler af lokale bestande af de nævnte arter af flagermus er blandt andet større ændringer i placering, forløb og beskaffenhed af skovkanter, levende hegn (ledelinjer) og lignende.

Forstyrrelse af flagermus i forbindelse med etablering af kabelanlægget vurderes at være begrænset, da flagermus er nataktive dyr, hvorfor anlægsarbejde i dagtimerne ikke vil forstyrre arten i væsentlig grad.

Ved besigtigelse er der konstateret flere ledelinjer for flagermus samt flagermusegnede træer inden for projektområdet. For at undgå påvirkning af flagermus som følge af projektets anlægsarbejde er der i projektet indarbejdet afværgetiltag i form af underboring af levende hegn (med flagermusegnet træ) ved Ramme Å, arbejdsområde og tracé Vest for Volder Mark justeres, så skovarealet (inkl. tre flagermusegnede træer) ikke inddrages i anlægsfasen, ved Kvolsbæk justeres arbejdsbæltet så to flagermusegnede træer ikke indgår, der sker underboring af levende hegn (og flagermusegnet træ) syd for Storå.

Projektet vil medføre at levende hegn vil blive fjernet over en strækning på op til 30 meter i forbindelse med nedgravning af kablet. De levende hegn vil blive reableret efter endt anlæg, og vil over en årrække vokse til og danne tilsvarende levende hegn, som det, der blev fjernet. Rydning af strækninger af levende hegn i dette omfang vurderes ikke at have væsentlig påvirkning for flagermusenes mulighed for at søge føde i området.

De levende hegn kan endvidere fungere som ledelinje ved transport for de fire flagermusarter. Rydningen af et stykke af et levende hegn vil ikke have væsentlige konsekvenser for det levende hegn som ledelinje for flagermusene. Det levende hegn bevares på begge sider af arbejdsarealet, hvorved individer, der følger det levende hegn, fortsat har et pejlemærke. Der reableres beplantning om end denne vil være lavere end den eksisterende beplantning. Der er ikke øget risiko for drab ved det afbrudte levende hegn.

Miljøstyrelsen vurderer, at de anførte afværgetiltag, hvor der potentielt er forekomst af flagermus medvirker til, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller raste-områder i det naturlige udbredelsesområde for de nævnte flagermusarter, og områdernes økologiske funktionalitet for bestanden af arterne vurderes således at være opretholdt.

Miljøstyrelsen lægger de projektindarbejde afværgetiltag (ingen fældning af potentielle flagermusegnede træer (raste- og yngletræer)) til grund som forudsætning for projektet, og stiller ikke vilkår hertil, jf. afsnit 3.

Grøn kølleguldsmed

Grøn kølleguldsmed forekommer kun i Jylland ved de største vandløbssystemer. Flyvetiden varer fra midt i juni til august-september. De voksne guldsmede fouragerer i lysåbne habitater nær vandløb, men kan også ses i lysninger i skoven. Grøn kølleguldsmed er omfattet af habitatdirektivets bilag II og IV.

Grøn kølleguldsmed er i larvestadiet helt knyttet til vandløbet (Storå). Selvom voksne individer af grøn kølleguldsmed formentlig anvender både de beskyttede naturarealer og de omgivende marker til jagt- og rasteområder, er arten meget mobil og vil ikke blive væsentlig påvirket af gravearbejde på markarealerne. Miljøstyrelsen vurderer samlet, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller raste-områder i det naturlige udbredelsesområde for grøn kølleguldsmed, og områdets økologiske funktionalitet for bestanden af grøn kølleguldsmed vurderes således at være opretholdt.

Markfirben

Markfirben lever potentielt langs kysten, men ikke længere inde i landet på diger, og der er ikke fund inden for projektområdet. Selve kystklitten er egnet levested for markfirben, dog uden at arten er registreret her ved besigtigelser i forbindelse med projektet. Da beskyttede naturområder og kystklitten underbores vurderer Miljøstyrelsen, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller raste-områder i det naturlige udbredelsesområde for markfirben. På samme baggrund vurderes det, at projektet ikke medfører risiko for skade eller drab på enkeltindivider. Der stilles ikke vilkår om afværgende foranstaltninger for så vidt angår beskyttelse af markfirben.

Hvid stork

Den hvide stork er livskraftig (LC) på IUCN's internationale rødliste, mens den danske ynglebestand er angivet som kritisk truet (CR) på den danske rødliste. Storken ankommer som regel til sin yngleplads fra omkring 1. april og frem til starten af maj.

Storkene trækker som regel mod syd i løbet af august måned. Hvid stork er fredet og omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I.

I området ved Flynder Å, hvor der lever stork, kan det ikke afvises at arten påvirkes væsentligt af projektet, såfremt kablet anlægges i den periode, hvor storken opholder sig i området omkring Flynder Å og Dride Å. Miljøstyrelsen stiller derfor vilkår 6 om, at anlægsperioden i området begrænses til perioden 1. oktober til 1. marts, hvor storkene ikke er i området. Miljøstyrelsen vurderer, at dette vilkår kan forhindre en væsentlig påvirkning af ynglende stork i området.

6.6 Beskyttet natur

I miljøkonsekvensrapporten redegøres der for projektets mulige påvirkninger af naturområder på land.

6.6.1 Terrestrisk natur

Inden for projektområdet findes der naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der findes bl.a. beskyttede § 3 naturtyper som overdrev, moser, enge, vandløb og vandhuller. Derudover er der inden for projektområdet et klitfredet areal ud mod kysten og mindre fredskovsarealer med skovbyggelinjer.

Der er i forbindelse med feltarbejdet registreret en række rødlistede plantearter, der alle er fundet voksende i beskyttede naturområder. Der findes også spredte områder med naturinteresser i form af skov og læhegn, som ikke er beskyttet.

Det ansøgte kabeltracé krydser 18 beskyttede vandløb, fire moseområder, fem engområder, et overdrev og et hedeområde. De beskyttede naturområder krydses alle ved styret underboring, hvorved der ingen påvirkning vil være på de beskyttede områder. Underboringer sker flere meter under de beskyttede naturtyper, hvorved Miljøstyrelsen vurderer, at det normale anlægsarbejde hverken vil påvirke naturtyperne direkte eller indirekte. Der vil ikke blive etableret arbejdspladser eller lignende inden for beskyttede naturområder.

Miljøstyrelsen har ved vurderingen forudsat, at naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fredskovsarealer, fredede egekrat, almindelige skove og bygge- og beskyttelseslinjer undgås ved anlæg af kabelanlægget. Hvis ovennævnte områder krydses, skal dette ske ved styret underboring. Da denne forudsætning er udslagsgivende for vurderingerne, fastholdes forholdet ved vilkår 7.

På det klitfredede areal etableres der en midlertidig arbejdsplads i forbindelse med underboring af kystklitten. Der er ingen naturværdier på arealet, da det er intensivt dyrket markareal. Anlægsarbejdet er midlertidigt og efter endt anlæg vil markarealet blive retableret. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at projektet ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning, idet der ikke ændres i klitternes karakter, udstrækning eller medfører permanent risiko for sandflugt som følge af arealets benyttelse.

Beskyttede naturområder, der ligger uden for projektområdet vil ligeledes forblive upåvirket ved realisering af projektet, da der ikke vil ske fysiske påvirkninger heraf, og der ikke vil være udledning til recipient fra projektet.

Uheldssituationer (blow-out) i forbindelse med krydsning af beskyttede naturtyper ved styret underboring, kan være forbundet med risiko for påvirkning heraf. Det vurderes dog, at denne påvirkning er ubetydelig, når der udarbejdes en beredskabsplan indeholdende fyldestgørende tiltag (jf. afsnit 6.4.4 Miljøuheld) både for forebyggelse af miljøuheld og efterfølgende aktiviteter for at begrænse skaden. Miljøstyrelsen stiller på den baggrund vilkår 12-14.

Herudover er en væsentlig forudsætning, at der i projektet udelukkende anvendes additiver i boremudder, som ifølge DHI's rapporter (DHI, aug. 2021 og DHI, okt. 2021) er vurderet uskadelige for jord og grundvand, overfladevand, jordlevende organis-

mer, planter, fugle, pattedyr og padder. For at sikre, at der ikke anvendes andre produkter, skal bygherrer fremsende dokumentation over de anvendte stoffer, og Miljøstyrelsen stiller derfor vilkår 2.

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at der udelukkende køres på eksisterende veje og spor også inden for beskyttede naturområder. Derved påvirkes de ikke af fysisk forstyrrelse fra projektet. Miljøstyrelsen fastholder denne forudsætning ved vilkår 4 for at minimere påvirkninger af naturtyperne som følge af fysisk forstyrrelse, hvor færdsel uden for anlagte stier og veje udgør et væsentligt slid på evt. vegetationsdække. Ligeledes vurderes det, at der i forbindelse med evt. blow-out og dermed forbundet færdsel i beskyttet natur sikres, at der ikke efterlades varige kørespor eller tryksskader på § 3-områder. Miljøstyrelsen stiller vilkår 8.

For yderligere begrundelser for, at projektet ikke vurderes at medføre en påvirkning af vandløb henvises til afgørelsens afsnit 6.7 Overfladevand.

6.6.2 Bygge- og beskyttelseslinjer

Det konkluderes i rapporten, at anlægsarbejdet indenfor bygge- og beskyttelseslinjer omkring sø, åer og skove ikke medfører en væsentlig påvirkning. Miljøstyrelsen er enig heri, da der er tale om midlertidige arbejder i terræn som reableres efterfølgende på nær ved Idomlund, hvor det nye anlæg ikke vurderes at påvirke skovbrynene som værdifuldt levested for plante- og dyreliv. Kommunerne er myndighed for eventuelle dispensationer fra naturbeskyttelseslovens.

6.6.3 Levende hegn og beskyttede diger

Projektet vil medføre at levende hegn vil blive fjernet over en strækning på op til 30 meter i forbindelse med nedgravning af kablet. De levende hegn vil blive reableret efter endt anlæg, og vil over en årrække vokse til og danne tilsvarende levende hegn, som det fjernede.

Miljøstyrelsen finder det væsentligt, at fældning af bevoksning minimeres mest muligt og at ryddede levende hegn genoprettes straks efter etableringen af kablerne er tilendebragt, så deres økologiske funktion og lævirkning genetableres. Derfor stilles vilkår 11, hvor levende hegn skal genetableres hurtigst muligt og med hensyntagen til den tinglyste deklARATION om bl.a. respektafstande, som det nye kabelanlæg vil afkaste. Dokumentation for reableringen skal kunne forevises Miljøstyrelsen på forlangende i form af for eksempel billedmateriale fra før og efter anlæggets etablering.

Alle beskyttede diger vil bliver krydset ved styret underboring. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke vil være tale om en væsentlig påvirkning af diger som spredningskorridorer for f.eks. bilag IV-arter, hvorfor der ikke stilles vilkår herom. Kommunerne er myndighed for dispensation til digekrydsninger i henhold til museumsloven.

6.7 Overfladevand

Krydsning af vandløb

Vandrammedirektivet har til formål at tilvejebringe en god økologisk og kemisk tilstand for grundvand, vandløb, søer og de kystnære farvande i alle EU medlemslandene. Den praktiske gennemførelse af vandrammedirektivet sker i Danmark gennem de statslige vandområdeplaner. Disse er udarbejdet i henhold til Lov om vandplanlægning, som implementerer vandrammedirektivet i Danmark. Miljømålene i vandområdeplanerne omfatter økologisk og kemisk tilstand.

Alle vandløb krydses ved styret underboring. Underboring ved vandløb etableres minimum 1 meter under den laveste bundkote; det være sig den faktiske eller regulativmæssige fastsatte bundkote for vandløbet. Derved forventes kablet ikke at have en drænende effekt på vandløbet, og der vil dermed ikke være en direkte påvirkning af de krydsede vandløb. Inden igangsætning af anlægsarbejdet indhentes tilladelse til

krydsning af vandløbene i henhold til § 47 i vandløbsloven og § 9, stk. 2 i bekendtgørelse om vandløbsregulering og restaurering.

Ved krydsning af vandløb og søer med styret underboring vil der ikke ske fysiske ændringer af vandområderne (vandløb og søer) eller deres opland, som følge af projektet. Miljøstyrelsen vurderer således, at projektet ikke har direkte konsekvenser for opfyldelsen af miljømålene for vandområderne, idet dette ikke vil medføre forringelse af vandløbenes økologiske eller kemiske tilstand eller hindre vandløbenes muligheder for at nå de fastsatte miljømål for smådyr, fisk, planter eller bentiske alger. Idet vandløbene ikke vurderes påvirket, er der heller ikke risiko for, at vandområder og/eller havområder og kystvande, herunder Nissum Fjord og Nordsøen, nedstrøms for vandløbene vil blive påvirket.

Håndtering af vand i anlægsfasen

Bortpumpet vand fra kabelgrave ledes til nedsivning på omkringliggende arealer. Det sikres inden bortledning, at vand, via slanger, bortledes til et punkt i terrænet, hvor der ikke er risiko for, at vandet løber overfladisk af til nærliggende overfladevandområder. Der vil ikke blive udledt vand til beskyttede naturområder eller recipienter.

Det præcise nedsivningspunkt kan ikke afgøres før den enkelte lodsejer har været kontaktet, og de nødvendige aftaler er indgået. Der skal søges om tilladelse til udledning/nedsivning af vand i henhold til miljøbeskyttelsesloven hos den respektive kommune.

Miljøstyrelsen stiller vilkår 15 vedr. afledning af overfladevand på terræn, så det sikres, at der ikke sker udledning fra projektet til recipient, natur m.v.

Såfremt der bliver behov for udledning af oppumpet grundvand/overfladevand, er dette en ændring af projektet og er omfattet af Bilag 2, pkt. 13 a i Lov om Miljøvurdering, hvis der er tale om en mulig væsentlig skadelig indvirkning på miljøet.

Blow-out

Ved underboring af vandløb/søer kan der dog som beskrevet i afsnit 6.4.3 ske blow-out, hvorved boremudderprodukter herunder additiver kan ende i vandområderne; både de der direkte underbores samt nedstrøms beliggende vandområder.

Miljøkonsekvensrapportens beskrivelser og vurderinger er i overensstemmelse med gældende vandområdeplaner samt forslag til Vandområdeplaner (2022 – 2027), som er offentliggjort med udgangen af december 2021. Vurdering af projektet iht. havstrategidirektivets deskriptorer er sket i forhold til den gældende, samlede havstrategi udstedt i medfør af havstrategiloven.

Af bygherres miljøkonsekvensrapport fremgår et samlet overblik over den økologiske og kemiske tilstand og –målsætning for de målsatte vandløb, der underbores i projektet.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at bygherre vil stille krav om, at det anvendte boremudder i nærværende projekt udelukkende indeholder additiver, som er vurderet i en rapport udarbejdet af DHI for Energinet til Baltic Pipe projektet, ”Risikovurdering af borevæsker” (DHI, aug. 2021) på nær de stoffer og boremudderprodukter, der fremgår af nærværende tilladelses afsnit 6.4.3. Rapporten er ikke udarbejdet med udgangspunkt i en konkret placering af underboringer. Bygherres miljøkonsekvensrapport indeholder en begrundet vurdering af, at rapportens konklusioner er dækkende for nærværende projekt. Miljøstyrelsen er enig i vurderingerne men finder det væsentligt, at det kun er de beskrevne additiver, som anvendes, og fastholder dette i vilkår 2. Der henvises i øvrigt til afsnit 6.4 om boremudder for uddybning. Bygherre beskriver desuden, at der forud for gennemførelse af opgravningsfri krydsninger udføres geotekniske og geofysiske undersøgelser blandt andet med henblik på at forebygge blow-out.

Herudover udarbejdes en beredskabsplan (se afsnit 6.4.4 Miljøuheld), som er målrettet de konkrete lokale forhold på stedet og anviser metoder til at minimere de miljømæssige konsekvenser af blow-out både på land og i vandforekomster. Dette vil blandt andet bestå i konstant overvågning af eventuelle fald i trykket på anlægget under arbejdets udførelse, visuel inspektion af vandløbet og omgivende terræn samt udlægning af big-bags med sand eller opsætning af midlertidig spuns, som kan hindre spredning af boremudder i vandløb. Da udarbejdelse af en beredskabsplan er en væsentlig forudsætning, stiller Miljøstyrelsen vilkår 12 herom.

Boremudder vil i videst muligt omfang blive genanvendt og opbevares i midlertidige udgravede reservoirer i terrænet. Det skal sikres, at boremudder fra disse reservoirer ikke ender utilsigtet i omgivelserne herunder overfladevand, hvorfor Miljøstyrelsen stiller vilkår 3 herom. Der henvises endvidere til tilladelsens afsnit 6.4, hvor vurdering af boremudder er uddybet.

Landanlægget af Thor Havvindmøllepark vurderes ikke i sig selv at påvirke de kystnære vande, da der ikke sker udledning af næringsstoffer til havet fra projektet herunder arbejdspladsen beliggende vest for det klitfredede areal. Landanlægget påvirker ikke kystnære vande med miljøfremmede stoffer eller fysiske forstyrrelser. Konsekvensen af aktiviteterne på land vurderes ikke i sig selv at medføre væsentlig påvirkning af kystvandene, og projektet vurderes ikke at medføre forringelse af tilstanden af kystvande, ligesom opfyldelse af miljømålene ikke hindres. Kumulativ påvirkning af de samlede anlæg på havet og land vil indgå i Energistyrelsen miljøvurdering af havanlægget, der udarbejdes, når projektet på havet er konkretiseret. På nuværende tidspunkt foreligger der ikke et konkret projekt for havdelen. Miljøstyrelsen har således ikke kendskab til detaljer fra havprojektet, der kan indgå i en vurdering af kumulative påvirkninger.

6.8 Grundvand

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for grundvandsforekomster i projektområdet, samt disses nuværende tilstand, målsætning og hvordan grundvandsforekomsterne forventes påvirket.

Tørholdelse af kabelgrav

Ved nedgravningen af kablerne vil der blive gravet til ca. 1,5 m under terræn i terrænnært ler og sand. Da vandspejlet generelt forventes at stå højere end 1 m under terræn, forventes der på ca. 10 km af strækningen behov for at holde kabelgraven tør for indtrængende grundvand.

Bygherre kan ikke nærmere redegøre for eventuelle vandmængder eller for de præcise udledningspunkter i terrænet. Vandmængder vil afhænge af den aktuelle grundvandsstand (vådt år/tørt år og årstid for anlægsarbejdet) og af de konkrete nedbørsforhold på anlægstidspunktet, samt eventuelt af drøndybden på den pågældende matrikel. Det anføres, at der er tale om små vandmængder ved hvert pumpested, at vandet med det samme nedsives lokalt til samme terrænnære magasin hvorved påvirkning af grundvandsforekomsten vurderes uvæsentlig. Af samme årsag vurderes en eventuel påvirkning af nærliggende våde naturområder at kunne udelukkes, idet den samtidige nedsivning betyder, at en eventuel sænkningstragt er lille og helt lokal og derfor ikke kan påvirke nærliggende våde naturområder.

Vand fra tørholdelse af kabelgrave vil blive bortledt til terræn på omkringliggende landbrugsarealer i henhold til de lokale myndigheders anvisning og efter aftale med lodsejer. Miljøstyrelsen vurderer, at det i den forbindelse skal sikres, at nedsivningen sker på arealer uden fare for hverken erosion eller at oppumpet vand løber til områder med beskyttet natur eller overfladevand. Det oppumpede vand vurderes ikke at medføre en påvirkning af grundvand eller drikkevand, da det vil nedsive lokalt til

samme magasin. Dette fastholdes ved vilkår 16. De kommunale myndigheder regulerer denne aktivitet.

Der planlægges ikke dybe grundvandssænkninger nær ved kysten. De midlertidige grundvandssænkninger er så kortvarige, at det ikke vil kunne medføre en ændring af saltvandsgrænsens beliggenhed, hvorved der vurderes ikke at forekomme en væsentlig påvirkning heraf.

Underboringer og blow-out

Ved underboringer (beskrevet nærmere i projektbeskrivelsen afsnit 4.4.2) vil bentonit og additiver komme i kontakt med det terrænnære grundvand. Bygherre stiller krav til entreprenøren om, at de additiver, der benyttes i boremudder ved underboringer, er godkendte eller dokumenteret uskadelige for bl.a. jord, grundvand og overfladevand. For produkterne EZ-MUD® GOLD, TUNNEL-LUBE, TEQGEL, Cebogel OCMA, CLAY CUTTERTM PRO og TORQUE GUARD kan der forekomme en lokal overskridelse af grundvandskriteriet. Da omfanget af overskridelsen på nuværende tidspunkt ikke kan fastlægges, vil produkterne ikke blive benyttet.

Overskydende boremudder opsuges med slamsuger i så stort omfang det er muligt og køres bort. Boremudder, der efterlades i jorden, vil ikke være mobilt og vil derfor ikke udgøre en kvalitetsmæssig risiko for grundvandet.

Lerskot

Det ca. 30 cm tykke sandlag omkring kablerne kan potentielt komme til at fungere som en højpermeabel "kanal" langs kabeltracéet, som vil muliggøre en langsgående grundvandsstrømning i områder, der er hældende og ikke naturligt veldræned. Ud over en potentiel drænende effekt, kan grundvandsstrømningen potentielt også sprede miljøfremmede stoffer, okker og næringsstoffer med en væsentlige påvirkning som følge. Med det nuværende kendskab til jordbundforholdene vurderer bygherre, at der over hele kabelstrækningen på 31 km samlet vil være ca. 5 km, hvor der kan opstå behov for at etablere lermembran (lerskot) i kabelgrave. Behovet findes fragmenteret over strækningen i mindre sektioner. Ved indbygning af lerbarrierer reducerer man sandfyldets potentielt drænende effekt på steder med følsom, grundvandsafhængig natur, hvor det naturlige grundvandsspejl ligger terrænnært. Det gælder fx for en del af de ådale, der krydses undervejs (Ramme Å, Storå, Flynder Å, Fåre Mølle Å, Drideå, Gedmose grøft, Ørbæk), at der ligger våd og følsom natur ned til vandløbene.

Bygherre fører tilsyn med entreprenørens gravearbejdet, og vurderer løbende behovet for etablering af lermembran i takt med, at jordlagene fritlægges, og behovet kan vurderes. Bygherres tilsyn afklarer det generelle behov for etablering af lermembran med henholdsvis Lemvig og Holstebro Kommune som er myndighed. I områder, hvor jorden er naturligt sandet, vil det permeable sandlag i kabelgraven være af mindre betydning, og lerbarrierer vil derfor ikke have nogen effekt på disse strækninger. Da det i miljøkonsekvensrapporten er forudsat, at der sættes tværgående lerbarrierer i kabelgraven, i de områder, hvor tværgående strømning ikke finder sted naturligt vurderer Miljøstyrelsen, at forholdet skal sikres ved vilkår 17, så der i driftsfasen ikke sker langsgående grundvandsstrømning i kabelgraven.

Indvindingsoplande

Kabeltracéet krydser to indvindingsoplande, der hører til hhv. Fåre og Bækmarksbro vandværker. Da anlægsarbejder indebærer en risiko for spild af brændstoffer og hydraulikolie fra entreprenørmaskiner, vil oplag af brændstof til entreprenørmaskiner o. lign. ikke ske inden for disse områder. Herved minimerer man risikoen for forurening af grundvandet i nærheden af vandværkerne. Miljøstyrelsen stiller vilkår 18 for at fastholde dette forhold, hvorved evt. drikkevandspåvirkning minimeres i anlægsfasen.

En del af begge de to indvindingsoplande er nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). Jordbundforholdene i det nitratfølsomme indvindingsområde består af sand og grus, og nedgravning af kablerne vurderes på den baggrund ikke at øge risikoen for forurening af grundvandet, da der ikke graves i lerlag.

Håndtering af vand ved stationerne

For håndtering af vand fra grundvandssænkning ved stationen på Volder Mark planlægges det permanente nedsivningsbassin etableret først, således at der kan nedsives via dette, så vandbalancen lokalt ikke ændres. Forholdet kræver tilladelse fra Lemvig Kommune og vurderes ikke at påvirke grundvandsmagasinet på lokaliteten, da nedsivningen vil være lokal og til samme grundvandsmagasin.

Miljøstyrelsen vurderer samlet, at anlægsarbejdet ved gennemførelse med de anførte forudsætninger og de stillede vilkår hverken vil påvirke kvantiteten eller kvaliteten af de lokale (terrænnære) eller regionale (dybere, men stedvis terrænnære) grundvandsressourcer. De dybe grundvandsforekomster vil ikke blive berørt.

6.9 Landskab og visuelle påvirkninger

Etablering af et nyt højspændingsstationsområde ved Volder Mark i Lemvig Kommune har forudsat, at der blev udarbejdet et nyt plangrundlag for højspændingsstationsområdet.

Der er derfor udarbejdet kommuneplantillæg nr. 20 til Lemvig Kommuneplan 2017-29 for området, som udlægger nye rammeområder til tekniske anlæg, samt ændrer den geografiske afgrænsning for de kommuneplanretningslinjer. Ligeledes er der udarbejdet "Lokalplan nr. 214 "Højspændingsstation ved Volder Mark".

Ændringerne på Idomlund station er omfattet af gældende plangrundlag.

De nye stationsanlæg ved Volder Mark og Idomlund vil over store afstande i det åbne land med få terrænvariationer være synlige tekniske anlæg. Stationerne er forsøgt indpasset i de eksisterende landskaber.

Eksisterende højspændingsmaster, ledninger og vindmøller præger landskabet omkring begge højspændingsstationsområder. De nye stationsanlæg vil således optræde i sammenhæng med de eksisterende, markante, tekniske bygningselementer på de to lokaliteter.

Volder Mark stationsområde

Ved Volder Mark etableres en ny højspændingsstation på et areal, som i dag består af dyrkede marker. Koncessionsvinder RWE's stationsanlæg etableres længst mod vest, og Energinets stationsanlæg etableres mod øst. Der udlægges desuden areal til et 60 kV-stationsanlæg øst for Energinets stationsanlæg. Den endelige placering af bygninger og anlæg inden for stationsanlæggene kendes ikke. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der etableres afskærmende beplantningsbælter nord og syd for byggefeltene, idet der mod nord vil blive tilplantet med spredt beplantning, mens den sydlige vil blive etableret med lysåben vegetation i form af græs og urter.

Miljøstyrelsen vurderer, at anlæggets placering ved eksisterende vindmøller og luftledninger medfører, at det ikke synes så dominerende i landskabet, som hvis det havde været fritliggende. Landskabet inden for højspændingsstationsområdet er fladt og stort set uden terrænvariationer. Der etableres ny afskærmende beplantning nord og syd for stationsanlæg, så størstedelen af de lave dele af stationsanlæggene vurderes at være skjult, da det omgivende terræn ligger i samme niveau som højspændingsstationsområdet. Beplantningen medfører, at de nærmeste naboer med indsiget til højspændingsstationsområdet vil opleve en mindre påvirkning.

Miljøstyrelsen vurderer samlet, at beplantning omkring anlægget sikrer, at den landskabelige påvirkning ikke er væsentlig, idet anlægget placeres i et stort og rummeligt landskabsrum, og at landskabet grundet dets store skala er forholdsvist robust overfor tekniske anlæg. Miljøstyrelsen stiller ikke vilkår for så vidt angår beplantning ved stationen, idet Lemvig Kommunes lokalplan indeholder bestemmelser for bl.a. type og udstrækning af beplantning inden for lokalplanområdet.

Idomlund stationsområde

Ved Idomlund udvides det eksisterende stationsanlæg mod syd med endnu et stationsområde. Den kommende udvidelse til projektet Endrup-Idomlund er placeret i områdets nordlige del, og det nye stationsanlæg tilhørende Thor landanlæg (dette projekt) placeres i områdets sydlige del.

Miljøstyrelsen kan konstatere, at det nye stationsanlæg placeres i tilknytning til det eksisterende stationsområde i et område præget af tekniske anlæg (vindmøller og luftledningsanlæg). Dermed vil stationsanlægget ikke virke så dominerende, som det ville, hvis de forskellige tekniske anlæg blev opstillet fragmenteret og spredt i det åbne landskab.

Bygherre vil etablere et beplantningsbælte ved stationsanlægget Idomlund. Beplantningen etableres som et forholdsvist åbent hegn og sammensættes af arter, som trives på sandet jord. Beplantningsbæltet placeres mellem stationsområdet og Ringkøbingvej, hvor den visuelle påvirkning vil være størst. Dette gælder særligt i de nære omgivelser set fra syd, øst og vest, hvor stationsanlægget er mest synligt. Set herfra vil stationsanlægget og de nye beplantningsbælter, indsnævre de nuværende åbne landskabsrum i området og ændre markant på landskabsoplevelsen. Stationen ved Idomlund vil dermed medføre en moderat påvirkning på landskabet og den visuelle oplevelse, når den passerer på Ringkøbingvej.

Miljøstyrelsen vurderer samlet, at terrænvariationer og eksisterende beplantninger mange steder hindrer indsigt til det nye stationsanlæg. Den nye beplantning omkring anlægget sikrer, at den landskabelige påvirkning minimeres til moderat og ikke væsentlig, idet anlægget placeres i et stort og rummeligt landskabsrum, og at landskabet grundet dets store skala er forholdsvist robust overfor tekniske anlæg. Lokalplan nr. 1184 "Område til tekniske anlæg ved Idomlund", Holstebro Kommune (Stationsområdet for Idomlund) fastsætter bestemmelser og beplantningsplan for hele stationsområdet. Miljøstyrelsen vurderer, at den beskrevne beplantning vil kunne holdes inden for rammerne af lokalplanen for området.

På Idomlund stationsanlæg placeres der flere nye anlæg inden for det udlagte højspændingsområde. De enkelte delanlæg ved Idomlund vil have kumulative effekter i forhold til landskabelig påvirkning og visuel oplevelse af det eksisterende landskab, da der er visuel kontakt mellem dette projekts højspændingsstationsanlæg og de øvrige kommende stationsanlæg. Det vurderes imidlertid, at der er tale om en lille påvirkning da området ikke er sårbart for yderligere tekniske anlæg af samme karakter, ligesom gældende lokalplan nr. 1184 omhandler det samlede stationsområde ved Idomlund.

Kabeltrace samt arbejdspladser

Anlægsarbejdet i forbindelse med etablering af landanlægget vil midlertidigt, lokalt påvirke landskabet visuelt og fysisk. I perioder, hvor arbejdet foregår, vil intensiteten være høj, idet der anvendes entreprenørmaskiner af varierende type.

Ved anlægsarbejder i vinterhalvåret kan der i de mørke timer af dagsperioden være lyspåvirkninger fra anlægsmaskiner langs kabeltracéet. Der forventes ikke arbejdslys fra maskinerne i forbindelse med natarbejde. Anlægsarbejdet rykker sig langs kabeltracéet, og forventes at foregå 3-5 uger pr. delstrækning (ca. 3 km).

Miljøstyrelsen vurderer, at lyspåvirkningen af omgivelserne vil være midlertidig og uvæsentlig, da aktiviteterne ved kabellægning foregår over kortere strækninger ad gangen og inden for normal arbejdstid. For at hindre væsentlig lyspåvirkning fra de midlertidige arbejdspladser langs traceet samt ved arbejdspladser ved stationerne, stiller Miljøstyrelsen dog vilkår 19 vedr. belysning på arbejdspladser uden for normal arbejdstid.

Belysning i driftsfasen

I driftsfasen vil der være belysning på stationerne, da der anvendes belysning ved bygninger og terræn, når der udføres servicebesøg mv. Da lyset ikke er permanent, vurderes der ikke at være væsentlig påvirkning af omgivelserne.

6.10 Ressourcer

Projektområdet er ikke sammenfaldende med udpegede indvindingsområder for råstoffer eller råstofinteresseområder.

I anlægsfasen skal der bruges aluminium til kabelanlægget. Der anvendes desuden sand, grus, råjord, bentonit, begrænset mængde vand til underboringer, beton, stål samt traditionelle byggematerialer til de lukkede bygninger foruden brændstof til drift af maskiner samt i mindre mængder råstoffer til fremstilling af diverse andre materialer, som medgår i anlægsfasen.

Miljøstyrelsen vurderer, at det estimerede ressourceforbrug er af mindre omfang og dermed ikke udgør en væsentlig påvirkning af råstoffressourcen hverken lokalt eller på landsplan.

Da indvundne råstoffer sker fra godkendte områder, vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke er behov for at stille vilkår for så vidt angår råstofindvinding til brug for udfærdigelse af projektet. Endvidere er det Miljøstyrelsen vurdering, at det økonomiske incitament hos bygherre medvirker til at begrænse brugen af råstoffer og øvrige ressourcer.

6.11 Arkæologi og kulturarv

Holstebro Museum har i 2020 udarbejdet en udvidet arkivalsk kontrol. Inden for hele projektområdet er der registreret fortidsminder – dog er der områder, hvor intensiteten er højere end andre områder. Det fremgår af den udvidede arkivalske kontrol, at det ikke tyder på, at der vil være store områder med intensive fund. Holstebro Museum formoder at intensiteten af endnu uopdagede fortidsminder, vil være størst ved gravearbejde i de områder, der ligger på morænejord og bakkeøer, mens der vil være færrest fortidsminder på hedeslette.

Projektområdet forløber igennem to kulturhistoriske interesseområder i Lemvig Kommune. Fjaltning området krydses ved styret underboring, mens området ved Donskjær i Møborg, krydses ved åben grav over en strækning på ca. 2 km. Der er herudover ikke registreret øvrige kulturarvsarealer, kirker og kirkebeskyttelseslinjer inden for undersøgelsesområdet.

Kabeltraceet krydser ligeledes to beskyttede diger ved styret underboring.

Miljøstyrelsen vurderer, at krydsning af hhv. diger og kulturhistoriske interesseområde ved Fjaltning ved styret underboring ikke medfører væsentlig påvirkning heraf, idet kabelanlægget er underjordisk og anlægsarbejdet ikke vil berøre overjordiske anlæg. Der stilles vilkår 7 i overensstemmelse hermed for fastholdelse af det ansøgte projekt. Krydsning ved Donskjær i Møberg vurderes ikke at medføre væsentlig påvirkning af området, der er tidligere moseområde med tørvegravning, idet anlægsarbejdet er af midlertidig karakter og ikke efterlader synlige spor på terræn efter re-etablering.

Endvidere krydses to beskyttelseszoner omkring fredede gravhøje. Anlæg af kabelanlægget inden for beskyttelseslinjen omkring de fredede gravhøje kan kun ske ved en forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18. De tre gravhøje er desuden omfattet af en fredning, Idomlund gravhøje, som ikke berøres af anlægsarbejdet. Miljøstyrelsen vurderer, at anlægsarbejdet er af midlertidig karakter og ikke efterlader synlige elementer på terræn.

Ved Burvej og syd for denne er der mellem vejen og kabeltracéet placeret en fredet Ole Rømer 1/4-milesten af granit. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at stenen er placeret ca. 8 meter fra det nordlige kabeltracé. Under anlægsarbejdet skal det sikres, at fortidsmindet ikke beskadiges eller ændres af anlægsarbejdet, ved at der holdes en afstand af 2 meter fra fortidsmindet, hvorved der ingen påvirkning vil være. Miljøstyrelsen vurderer, at bygherre er opmærksom på hensyntagen til stenen, idet det indgår som en forudsætning for projektet, at anlægsarbejdet holder minimum 2 meters afstand hertil. Der stilles ikke vilkår om forholdet.

Der er ikke registrerede arkæologiske eller kulturarvs udpegninger eller interesser inden for projektområdet ved de to stationsområder.

Bygherre oplyser, at Holstebro Museum forud for anlægsarbejdet beslutter, hvor på strækningen der skal gennemføres forundersøgelser for at afgøre, om der findes underjordiske fortidsminder og i hvilken grad, disse påvirkes af projektet.

Hvis der opdages fortidsminder i forbindelse med de forskellige arbejdsprocesser, skal arbejdet standses, og det ansvarlige museum tilkaldes, så det sikres, at fortidsmindet så vidt muligt bliver bevaret, jf. museumslovens §27 stk. 2.

Ikke-fredede fortidsminder i form af enkeltfund kan registreres og fjernes fra stedet, så de bevares for eftertiden.

6.12 Affald

Overskydende- og allerede anvendt boremudder vil blive opsuget med slamsuger og bortskaffes til godkendt modtager.

På arbejdspladserne vil der ske opsamling af affald i affaldscontainere. Affaldet bortskaffes til godkendt modtager i henhold til den enkelte kommunes regulativ for affaldshåndtering. Håndtering af affald vurderes ikke at give anledning til væsentlige miljøpåvirkninger af jord og grundvand, når dette sker på de midlertidigt anlagte arbejdspladser og efter kommunernes retningslinjer herfor.

Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil generere så store affaldsmængder, at det kan blive problematisk at bortskaffe dem til godkendte myndigheder, og der skal ikke håndteres farligt affald. Miljøstyrelsen vurderer, at kommunernes affaldsregulering og regulativer sikrer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning fra det affald, projektet genererer.

6.13 Luft og klima

Miljøkonsekvensrapporten belyser projektets påvirkning af luftkvaliteten. I forbindelse med anlægsaktiviteterne vil der midlertidigt kunne forekomme en forøget luftforurening i umiddelbar nærhed hertil. Den øgede luftforurening fra entreprenørmaskiner vurderes at have en meget lille påvirkningsgrad, ligesom baggrundkoncentrationen i projektområdet er lav, i forhold til EU's grænseværdier for hhv. atmosfæriske partikler og NO₂. Anlægsarbejdet i forbindelse med kabellægning flyttes løbende langs traceet, idet det forventes, at delstrækninger på ca. 3 km er færdigetableret i løbet af 3-5 uger. Påvirkningen på den enkelte lokalitet vil derfor kun ske kortvarigt. I forbindelse med anlægsarbejdet ved stationerne, der pågår i 1-2 år er den faktuelle afstand fra stationsområderne til omkringboende ca. 300 m fra stationen ved Volder Mark, mens den ved Idomlund er ca. 500 m. Miljøstyrelsen vurderer, at den faktiske afstand, det begrænsede antal anvendte entreprenørmaskiner pr. lokalitet på et givent tidspunkt samt placering af stationerne i åbent land med gode spredningsforhold bevirker, at anlægsaktiviteterne på stationerne ikke medfører væsentlig påvirkning af omkringboende for så vidt angår emissioner fra anlægsfasen.

I driftsfasen vil der være begrænset intern transport på stationsanlæggene i forbindelse med vedligeholdelse af de forskellige anlæg. Aktiviteten vurderes at være af meget beskedent omfang, og den afledte påvirkning af luftkvaliteten heraf vurderes af underordnet betydning.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at luftforureningen fra projektet ikke medfører en væsentlig påvirkning af luftkvaliteten. Emissionen vurderes at være af en sådan størrelsesorden, at der ikke skal stilles vilkår til begrænsning af luftforurening fra transport/entreprenørmaskiner.

Støv

I miljøkonsekvensrapporten er det oplyst, at der i anlægsperioden vil forekomme emissioner af støv. Generne vil være størst i tørre perioder og ved kraftig vind, hvor der er beboelser tæt på arbejdsområdet. Anlægsarbejdet for kabeltracéet er af kortere varighed (3-5 uger) på de enkelte lokaliteter, ligesom arbejdet foretages i en vis afstand af omkringboende.

Støv i anlægsfasen reguleres af den respektive kommune, hvor der i Holstebro Kommune er udarbejdet retningslinjer for anlægsarbejde, mens der ikke er bestemmelser herom i Lemvig Kommune. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at fokus i anlægsfasen skal være på at minimere diffust støv fra anlægsområdet vha. god renholdelse, overdækning af løse materialer, befugtning i tørre perioder mv.

Miljøstyrelsen vurderer, at almindelig forebyggelse for støvgener som nævnt ovenfor i tilstrækkelig grad sikrer omgivelserne mod gener og stiller ikke vilkår til forholdet.

Klimapåvirkning

Projektets påvirkning af klimaet er ligeledes belyst i miljøkonsekvensrapporten, hvor udledningen af CO₂ er estimeret til 31.500 tons. Dermed vil projektet isoleret set medvirke til den globale påvirkning af klimaet.

I projektet anvendes forskellige materialer og komponenter, der forventes at blive produceret på eksisterende virksomheder. Der forventes ikke at skulle etableres ny produktionskapacitet med deraf følgende merudledning af klimagasser. Klimapåvirkning fra komponentfremstilling bliver reguleret i henhold til gældende lovgivning, og er dermed ikke en del af nærværende miljøvurderingsproces.

Miljøstyrelsen vurderer, at projektets bidrag i anlægsfasen til den samlede emission ikke er væsentligt, og der stilles ikke vilkår om afværgetiltag til nedbringelse af CO₂-emissionen fra projektet, der forventes at anvende CE-mærket materiel. I kumulation med den nationale udledning af CO₂ vil projektet medføre påvirkning af klimaet. Det vurderes dog at den samfundsmæssige interesse i realisering af projektet i videst muligt omfang opvejer denne påvirkning, idet realisering af projektet åbner mulighed for produktion samt distribution fra strøm fra Thor Havvindmøllepark.

6.14 Alternativer

I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for fravalg af alternativ placering af kystnær højspændingsstation ved Høvsøre. Denne placering er fravalgt på baggrund af bl.a. indtrængende overfladevand og opstigende grundvand.

Ligeledes er det belyst, at en sydligere beliggende ilandføring af søkablet ved Vedersø Klit er fravalgt på baggrund af bl.a. en væsentlig samfundsmæssig gevinst ved ilandføring nord for Nissum Fjord, hvor det planlagte kystnære højspændingsstationsområde ved Volder Mark kan tjene til både ilandføring af havvindmøllestrøm og til net tilslutning af op til 600 MW solcelleanlæg placeret i nærheden af Volder Mark og dermed understøtte op til 1.600 MW installeret vedvarende energi (VE).

De miljømæssige fordele ved det valgte ilandføringspunkt er jf. miljøkonsekvensrapporten bl.a. at projektområdet berører færre naboer, der vil være færre vandløbskrydsninger og færre strækninger med skov, der skal krydses. Den miljømæssige forskel mellem de to løsningsmuligheder er dog ikke større, end at begge løsningsmuligheder ville kunne gennemføres med forholdsvis begrænsede miljøkonsekvenser til følge.

Miljøstyrelsen finder det velbegrundet, at der ikke findes bedre, rimelige alternativer til projektet. I den forbindelse er det særligt vægtet, at de forslåede alternativer ikke vil medføre mindre miljøpåvirkning end det valgte.

I miljøkonsekvensrapporten er det under eksisterende forhold belyst, at der i dag ikke findes et højspændingsnet til transmission af havvindmøllestrøm fra ilandføringspunktet ved Tuskær for Thor Havvindmøllepark. Der findes andre højspændingsforbindelser i området, der enten drives af Energinet eller af regionale transmissions- og distributionsselskaber, men disse højspændingsanlæg anvendes til andre formål i det overordnede transmissionsnet og kan ikke anvendes til ilandføringen af strøm produceret på den nye Thor Havvindmøllepark.

Dette er at sammenligne med nul-alternativet til projektet, det vil sige en beskrivelse af området, hvis projektet ikke realiseres. I forhold til projektets formål vurderer Miljøstyrelsen, at det er belyst, at nul-alternativet ikke vil medføre den nødvendige mulighed for distribution af strøm produceret på Thor Havvindmøllepark.

6.15 Samlet konklusion

Det er Miljøstyrelsens samlede vurdering, at der ikke er uacceptable miljømæssige forhold som følge af projektet, når de stillede vilkår overholdes. Endvidere vurderes projektets miljøpåvirkninger ikke at have en sådan karakter eller omfang, der gør at projektet ikke kan realiseres.

7. Overvågning

Når projektet gennemføres med de stillede vilkår vurderer Miljøstyrelsen, at det ikke vil have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Der stilles derfor ikke vilkår om overvågning.

8. Offentliggørelse

Afgørelsen om at meddele §25-tilladelse inkl. bilag vil blive offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside (www.mst.dk) den 29. juni 2022.

9. Klagevejledning

En § 25-tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år, efter at den er meddelt, jf. Miljøvurderingsloven § 39.

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på <https://mfkn.naevnenes-hus.dk/>. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, som er på 900 kr. for private og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside ((www.naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaev-net/)).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 27. juli 2022.

Miljøstyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

§ 25-tilladelse

Landanlæg til Thor Havvindmøllepark

J.nr. 2020-15678

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
www.mst.dk